

Lajla

M. Gisela

Právě byla ta denní doba, kdy egyptské slunce zvýšenou silou svými paprsky trápí vyprahlou zemi a každý, kdo není nucen vyjít pod širé nebe, se uchyluje pod ochranu své střechy a touží po co největším klidu a chladu. I já jsem ležel na měkkém divanu ve svém pronajatém obydlí, srkal jsem moku a užíval si vůni výborného djebelů, která se linula z mé dýmky. Silné zdi téměř bez oken kladly odpor slunečnímu žáru a pórovité nádoby, jejichž stěnami se odpařovala nilská voda, udržovaly natolik snesitelnou atmosféru, že jsem nijak nepociťoval obvyklou polední únavu.

Venku se náhle ozval nadávající hlas Umara Arhy, mého sluhu, který u mě současně zastával post ministra všech vnitřních a vnějších věcí a visel na mně s láskou a oddaností, která byla u Araba vůči křesťanovi naprosto nevídaná. Býval vojákem jeho místokrálovského veličenstva. V důsledku zranění byl po dlouholeté službě bez okolků vyhnán a málem skončil v náruči smrti hladem. Tehdy jsem ho přijal a uzdravil, za což jsem byl bohatě odměněn. Věnoval jsem mu dobrý oděv a vynikající zbraně, což byly dvě věci, které ho naplnily nekonečnou hrdostí, a když jsem ho později ještě zplnomocnil, aby mě s královským *fermanem* (cestovní pas, doporučení) v ruce

zastupoval ve většině obchodních záležitostí, pocítil celou velikost své důstojnosti a téměř denně mě ujišťoval:

„Kdo jsem byl, pane, když jsi mě našel a slitoval se nade mnou? Chcíplá krysa, pes, kterého každý odkopl! A kým jsem se po tvém boku stal? Jsem teď *sídi* (pán), kterého se bojí každý *falláh* a před kterým se třese každý Turek. *Al-hamdu li-lláhi*, chvála Bohu!“

Kromě své věrnosti a spolehlivosti měl ještě jednu obzvlášť cennou vlastnost, a to veselost, která nikdy neochabovala, při každé příležitosti se drala ven a dovedla projasnit i nejzávažnější a nejhorší situace. *Mukle*, vtipálek, tak mu říkali všichni, kterým to dovolil. Když se pak chtěl někomu představit, jako většina Arabů držel často monolog, který sám považoval za nejskvělejší, ale který uvrhl bránici náhodného posluchače do největšího nebezpečí.

Nyní však zřejmě jeho nálada nebyla nejlepší, protože jsem ho slyšel rozzlobeně křičet:

„Cože? *Efendiho al-kabíra*, největšího pána, chceš rušit teď během jeho *káfu*, poledního klidu? Naplnil ti snad d'ábel – kéž mě před ním Alláh ochrání – hlavu blátem z Nilu, že nedokážeš pochopit, co znamená slovo *efendi*? Že je to muž, kterého Prorok krmí moudrostí a který dokáže cokoliv, dokonce i probudit mrtvého, když mu sdělíš, na co zemřel!“

„Bůh slyší tvou řeč, *sídi*,“ zněla odpověď, „ale musím s tvým *efendim*, velkým lékařem z Frankistánu, mluvit, protože mě poslal můj pán, mocný a bohatý Abrahim Arha – kéž mu Alláh dopřeje tisíce let – abych ho přivolal.“

„Abrahim Arha? Přivolal? Kdo je ten Abrahim Arha a jak se jmenoval jeho otec? Kdo ho povil a kde žijí ti, jimž děkuje za své jméno? Nikdo ho nezná, ani já, Umar Arha, statečný přítel a ochránce svého pána, jsem nikdy neviděl vršek jeho *tarbúše*. Jdi a vrať se za tři dny. Zítra odjíždíme!“

„Tak poslouchej, co ti řeknu, ty chlape se zarputilýma ušima! *Efendi* musí přijít – “ Chvíli nebylo jeho hlasu rozumět a zachytil jsem pouze poslední slova: „Čeká ho bohatá odměna, pokud dokáže vyhnat smrt z domu mého pána!“

„*Alláhu akbar*, Bůh je převeliký! A já, Umar Arha ben Afradin, zde stojím s hroším bičem¹ v ruce a zapomínám ho seznámit s tvými zády. U vousu Prorokova, z huby ti padají taková moudra, jako by ti rozum cestou uplaval. Copak nevíš, že žena nemá žádnou duši, a proto nesmí do nebe? Můj pán zná korán a ženami opovrhuje. Nejkrásnější perla harému je pro něj štírem v písku a jeho ruka se dosud nedotkla šatu ženy, neboť ví, že to za něj udělám já. Vrať se za tři dny. Zítra odjíždíme!“

„Věz, ty necito, že se jejího šatu nedotkne a její postavu neuvidí, neboť pravidla harému jsou přísná. Bude s ní mluvit přes mříž.“

„Obdivuji moudrost tvé řeči a chytrost tvých slov, muži! Copak nechápeš, že by zůstalo zdraví darované *efendim* viset na mříži? Vrať se za tři dny!“

„Nemohu odejít. Schytám sto ran na chodidla, pokud moudrého *efendiho* nepřivedu!“

„Poděkuj svému pánovi, ty otroku Egyptána, že tvé nohy osvítil svou přízní! Nechci tě ošidit o toto blaho, a proto tě nechám být. Zítra odjíždíme. *As-salámu `alajkum*. Pán s tebou, nechť tě obdaruje ranami!“

„Dovol mi říct ještě jedno, udatný Arho. Pán mého domu má v pokladnici víc váčků, než bys kdy dokázal spočítat. Řekl mi, že se máš dostavit také. Dostaneš bakšiš, dárek, jaký nikomu nedal ani samotný Hafíz paša, dárcé diamatů.“

Ted' se muž konečně zachoval rozumně a zaútočil na mého dobrého Umara ze směru, který je třeba zvolit, pokud si chce člověk naklonit orientálce. Chamtivý správce změnil ihned tón hlasu a odpověděl méně příkře:

„Alláh nechť požehná tvým ústům, příteli! Ale piastr v mé dlani je mi milejší než deset váčků ve tvé. Musím si promyslet, zda smím pána vyrušit.“

„Nechť tvé srdce neotálí s rozhodnutím. Zde přijmi dar od svého bratra!“

„Tvá ruka je hubená jako šakal za stéblem a suchá jako poušť za Mukattamem. Jak může pole nést ovoce, když z nebe spadnou jen dvě kapky rosy?“

Po této velmi jasné pobídce jsem podruhé zaslechl cinkání stříbra. Teprve teď byl Umar připraven mě vyrušit. Nemohl jsem se na něj zlobit. Jednal pouze podle všeobecného zlovyku, a nakonec je zde v Núbii tak málo německých lékařů, že si nemůže bohatý Turek, kterým určitě Abrahim byl, dovolit škudlit s bakšišem.

Co mě však v této věci naplňovalo úžasem, byla skutečnost, že jsem nebyl povolán k pacientovi, nýbrž pacientce, jak šlo usoudit z rozhovoru dvojice. Ačkoliv jsem byl v Orientu již několik let, mělo pro mě slovo harém stále ještě kouzlo romantického tajemství, a i když jsem si nemohl vážit orientálních žen pro jejich povahu, musel jsem obdivovat jejich často opravdu nedostižnou krásu, o níž jsem již několikrát za odvátným cípem závoje spatřil přesvědčivý důkaz. Muslim však nedovolí, aby oči cizince, a to ani lékaře v nejnужnějších případech, spatřily obyvatelky jeho místností pro ženy, takže se v tomto případě muselo jednat o starou služebnou, nebo neuvídím nic než konečky prstů pacientky. Proto jsem Umarův příchod očekával se značnou lhostejností.

„Pane, chce s tebou mluvit muž, který stojí venku. Má na Nilu loď a říká, že mám jít také!“

Málem jsem se zasmál poslední poznámce, kterou si chtěl mazaný chlapík zajistit další spropitné. Nechtěl jsem ho však přivést do rozpaků, a proto jsem mu jen poručil, ať zavede posla dovnitř.

Když dotyčný vstoupil, poklonil se až k zemi, zul si boty, o pár kroků se přiblížil a za opakovaného uklánění spustil:

„*As-salámu `alajkum*, Alláh buď s tebou, pane, a necht' jsou tvé uši přístupné prosbě nejmenšího z tvých služebníků.“

Utichl v očekávání mé reakce. Odpověděl jsem mu na pozdrav pokývnutím hlavou a rozkázal jsem:

„Mluv!“

„Velký smutek usedl na čelo mého pána Abrahima Arhy, neboť Lajla, koruna jeho srdce, mizí ve stínech smrti a není lékaře, fakíra či kouzelníka, který by dokázal zdržet kroky její nemoci. Tu se můj pán – kéž ho Alláh rozveselí – doslechl o tobě, tvé slávě a o tom, že před tvým hlasem prchá samotná smrt. Poslal mě, abych ti vyřídil toto: přijď a navrať mi mou květinu. Můj dík bude lahodný a jasný jako záře zlata!“

„Znám zdejší okolí, ale tvého pána jsem dosud neviděl. Kde bydlí?“

„Žije u řeky a posílá ti loď. Dostal by ses k němu za hodinu.“

„Půjdu!“

Opět se obul. Povstal jsem, nejsa zcela osvobozen od nedočkavého napětí, které se mě během krátké rozmluvy zmocnilo. Stará a ošklivá nebyla, to už bylo jasné. Jmenovala se Lajla, to jest Noc, a jelikož obyvatelé Východu rádi dávají jména podle vlastností, hned mi má

živá fantazie vykreslila jedno z těch nesmírně skvostných nočních zjevení, na která je Orient tak bohatý. Ani obydlí nebylo tak úplně nevhodné k fantaskním výmyslům. Před několika měsíci jsem kolem něj projížděl cestou na jih. Tehdy jsem se doslechl, že si ho nechal postavit jeden zapuzený velikán říše a po jeho smrti bylo opuštěno. Jak se tedy přihodilo, že se tam zabydlel nynější majitel? Dovedly ho sem také politické důvody, nebo snad měl jiné tajemství?

Tyto otázky se mi samy od sebe hnaly hlavou, a i když pro mě odpovědi nemohly mít význam, neměl jsem na druhou stranu důvod je zahánět a šel jsem událostem vstříc s poněkud větším zájmem než obvykle.

Zakrátko jsme seděli s veslaři ve člunu. Byl jsem ponořen do hlubokých, nádherných myšlenek a Umar se tvářil vážně a hrdě jako paša tří koňských ohonů. Za opaskem mu vězely stříbrem pobité pistole a ostrá, lesklá dýka, v ruce však měl nezbytný hroší bič, díky kterému nejlépe získával úctu tamního lidu. Sice bylo nepříjemné horko, ale během plavby po proudu řeky nás ovíval chladivý proud vzduchu a naše krátká jízda připomínala spíš výlet, než že by byla namáhavá.

Dlouho jsme jeli kolem polí durhy, tabáku, sezamu a seny, za nimiž se tyčily štíhlé palmy. Pak následovaly neobdělané plochy, na kterých se rozpínalo nízké mimózové a sykomorové křoví, a konečně holá skála. Mezi

balvany, které zde byly roztroušeny určitě celá tisíciletí, se zvedala vysoká, čtvercová stěna. Zbývalo nám jen najít vchod.

Když jsme přistáli, všiml jsem si kanálu, který vedl od řeky ke zdi, nepochybně aby zásoboval obyvatele potřebnou vodou, aniž by se museli namáhat opustit své obydlí. Náš vůdce kráčel před námi, vedl nás kolem dvou rohů na stranu odvrácenou od vody a u brány, která se tam nacházela, dal znamení, po kterém se brána brzo otevřela.

Zašklebil se na nás černocho, jehož hluboké poklony jsme si však vůbec nevšímalí a pokračovali jsme dále. Od orientální soukromé budovy jsem neočekával žádnou architektonickou krásu, takže jsem nebyl překvapen strohým průčelím bez oken, které nám dům ukazoval, ale místní podnebí se na starém zdivu projevilo poněkud více, než abych mohl budovu doporučit jako obydlí mladé, krásné a navíc nemocné ženy.

Okrasné květiny, které dříve zdobily úzký prostor mezi hradbou a budovou a dopřávaly obyvatelkám oddech, byly dávno zvadlé a uschlé. Kam oko pohlédlo, bylo vše holé a prázdné a pouze hejna vlaštovek, které hnízdily v četných trhlinách a puklinách popraskané budovy, přinášela alespoň trochu života a pohybu do jinak smutné a mrtvé scény.

Posel krácel před námi a vedl nás tmavým, úzkým průchodem na malý dvůr, v jehož středu stála vodní nádrž. Až sem tedy vedl kanál, který jsem před chvílí spatřil. Stavitel osamělého domu byl moudrý a myslel především na to, aby obyvatele hojně zaopatřil tím, co je v horkém podnebí nejnужnější a nejméně postradatelné. Současně jsem upozoroval, že byla celá budova navržena tak, aby bez následků snesla každoroční povodně.

Do dvora vedlo několik dřevěných mříží, za nimiž se jistě nacházely obytné prostory. Neměl jsem čas je podrobněji prozkoumat. Dal jsem Umarovi pokyn, aby zde počkal s cestovní lékárnou, a následoval jsem průvodce do *dívánu* pána domu.

Ocitli jsme se v potměšilé, prostorné a vysoké místnosti, do které zamřížovanými okny dopadalo blahodárné světlo. Tapety, arabesky a ornamenty přispívaly k útulnosti místnosti a nádoby se studenou vodou, které stály v jednom výklenku, udržovaly docela příjemnou teplotu. Místnost dělilo zábradlí na dvě poloviny. Přední obývalo služebnictvo a zadní byla určena pro pána a hosty, kteří ho vyhledali. Zvýšenou zadní část zdobil široký divan, který sahal od jednoho koutu ke druhému a na kterém seděl se zkříženýma nohama Abrahim Arha, „majitel mnoha váčků“.

Povstal, když jsem vstoupil, podle zvyku však zůstal u svého místa. Jelikož jsem neměl obvyklou obuv, přešel

jsem bezstarostně ve svých vysokých, kožených botách přes drahocenný koberec, aniž bych je sundal, a usedl jsem po jeho boku. Služebnictvo přineslo nepostradatelnou kávu a ještě potřebnější dýmky a nyní mohlo následovat vše ostatní.

Můj první pohled přirozeně padl na jeho dýmku, neboť každý, kdo zná Orient, ví, že lze podle ní velmi snadno poznat poměry jejího majitele. Dlouhá, vonná trubice ovinutá silně pozlaceným stříbrným drátem přišla určitě na tisíc piastrů. Ještě dražší byl jantarový náustek, který se skládal ze dvou částí, mezi nimiž se leskl drahokamy osázený kroužek. Vypadalo to, že má muž opravdu „mnoho váčků“, ale nebyl důvod cítit se v rozpacích, protože mnozí vlastníci dýmek v ceně desítek tisíc piastrů získali své bohatství pouze okradením zotročených poddaných. Raději se podívám do obličeje!

Kde jsem již viděl tyto tak krásné a ušlechtilé, ale ve svém nesouladu přesto tak ďábelské rysy? Pátravý, pronikavý, bodavý, ne, přímo provrtávající pohled malých očí bez řas se ponořil do mého a pak se chladně a jakoby uklidněný zase odvrátil. Planoucí a neklidná vášeň zanechala v obličeji hluboké stopy. Láska, nenávist, pomsta a ctižádostivost společnými silami uvrhly skvostnou povahu do špíny nepravosti a zevnějšku vtiskly nedefinovatelné cosi, jež každého spolehlivě varuje. Kde

jsem toho muže potkal? Musím si vzpomenout, ale mám pocit, že to nebylo za přátelských okolností.

„*As-salámu `alajkum!*“ zaznělo pomalu skvostným, černým plnovousem. „Nechť Alláh zanechá balzám ve tvých šlápějích. Ať z konečků tvých prstů kane med, aby již mé srdce neslyšelo hlas svých strastí!“

„Nechť tě Bůh obdaruje klidem a nechá mě najít jed, který trýzní život tvého štěstí,“ oplatil jsem mu pozdrav, protože ani lékař se nesmí ptát muslima na jeho ženu, aniž by se dopustil největšího prohřešku proti zdvořilosti a zvyku.

„Jsi moudrý lékař a tvá ruka je obdařena úspěchem, jako by jí požehnal sám Prorok. Nemoc odhalíš a porazíš.“

„Pán je všemocný. Dovede zachránit i zničit. Pouze jemu náleží ta čest. Mám-li však pomoci, stačí říct!“

Zdálo se mi, že se ho přímá výzva, aby vydal snad bezvýznamné tajemství svého harému, nepříjemně dotkla, ačkoliv s ní musel počítat. Přesto se pokusil tuto slabost hned skrýt a uposlechl mé vyzvání.

„Jsi ze země nevěřících, kde není hanbou mluvit o dceři matky?“

Přikývl jsem jsa v duchu pobaven způsobem, jakým chtěl obejít nutnost mluvit o své ženě.

„I věřící smí bez rozpaků ve Frankistánu mluvit o ženách. Dovol mi to učinit!“

Odpověděl jsem dalším pokývnutím hlavou.

„Pokud Frankova žena nic neví...“

S těmito slovy se na mě podíval, jako by očekával připomínku. Pouze jsem mu naznačil, ať pokračuje.

„...ztrácí jas v očích a plnost tváře – je unavená, přesto spánek nepřichází – jen se opírá nebo pomalu kráčí – třese se zimou a žhne horkem – po ničem netouží, nic nezavrhuje a chvěje se údery svého srdce – neusmívá se, nepláče, nemluví – neozve se ani slovem nářku, ani povzdech nevydá...“

Opět na mě pohlédl a v jeho očích byl patrný strach, který se při každém vyřčeném příznaku zvětšoval. Musel nemocnou milovat posledním, pochmurným žářem svého skoro úplně vyhořelého srdce a ukázal mi celý vztah k ní, aniž by to chtěl nebo si to uvědomoval. Musel jsem mu ihned dát okusit trest a rychle a tvrdě jsem odpověděl:

„Tak zemře!“

Sotva jsem to vyslovil, vzpřímil se přede mnou. Červený fez mu sklouzl z oholené hlavy a dýmka mu vypadla z ruky. V obličeji se mu mihly protichůdné pocity a jeho pohled byl plný hrůzy, která přešla ve vztek a hrozbu.

„*Đaure!*“ zahřměl. „To se mi odvažuješ říct, ty pse? Bič tě naučí, kdo jsem. Budeš dělat jen to, co ti přikážu. Pokud zemře, zemřeš také. Pokud ji však uzdravíš, budeš moci odejít a žádat, po čem tvé srdce touží.“

Pomalou a s největším klidem jsem povstal také, vypjal jsem se před ním a ukázal jsem na fez, který ležel na podlaze:

„Abrahime Arho, co říká Prorok tomu, že před nevěřícím obnažuješ hanbu svého temena?“

V příštím okamžiku si zakryl hlavu, obličej se mu zalil temně rudým hněvem a ze šerpy vytrhl dýku. Se stejným klidem jsem však pokračoval:

„Lovil jsem medvěda a plaval za hrochem, slon slyšel můj výstřel a má střela zasáhla lva, škrtiče stád. Poděkuj Alláhovi, že jsi stále naživu, a pros Boha, aby přemohl tvé srdce. Sám to nedokážeš, jsi příliš slabý a zemřeš, pokud se tak ihned nestane!“

To byla nová, ještě horší urážka. Chtěl po mně skočit, ale hned ustoupil, když se i v mé ruce zaleskla zbraň, kterou si v těchto zemích nikdo nedovolí odložit. Stáli jsme osamoceni proti sobě, protože hned po podání kávy a dýmky poslal služebnictvo pryč, aby neslyšelo nic z našeho choulostivého jednání.

Se svým statečným Umarem Arhou jsem neměl nejmenší důvod se bát obyvatel starého domu. V případě nouze bychom několik zde bydlících mužů postříleli, ale tužil jsem příliš mnoho o osudu nemocné, o kterou jsem se začal neobyčejně zajímat, a proto jsem upřednostnil cestu laskavosti.

„Žij blaze. Pán s tebou a tvým domem! Nechceš, abych přemohl smrt. Tvé přání se možná splní. *Rabbena chalik*, Bůh tě uchovej!“

Maje revolver stále v ruce, naznačil jsem, že chci odejít.

„Stůj, stůj, *efendi!*“ zvolal a nyní jeho hlas zněl spíš úzkostně, než zlostně. „Urazil jsi duši věřícího a nesmíš odejít, aniž bys mi dal zadostiučinění a poslechl mé přání!“

Vrátil jsem se k němu, s úsměvem jsem mu pohlédl do těkajících a jiskřících očí a odpověděl jsem tak pomalu, jak jen bylo možné:

„Dávej pozor, co ti řeknu, nikdy se neopakují: při svatém životě Ísy ibn Marjam, kterému říkáme Ježíš, syn Marie – nazval jsi mě d'aurem, ačkoliv v něj věřím, a vyhrožoval jsi mi bičem – pokud mě ihned neodprosíš, odejdu a Lajla nechť zemře!“

Úmyslně jsem nyní vyslovil jméno, které mi sdělil posel. Jakmile zaznělo, Egyptanovi zacukalo v rozvášněném obličejí. Dospěl k poznání, že zvolil špatnou cestu a musel otočit, pokud si chtěl udržet mou náklonnost. Jeho hrdost se však bouřila při myšlence, že by se měl omluvit křesťanovi. Nemohl na mě uhodit jako na arabského mastičkáře a zřetelně jsem viděl, jak ho znovu rozzlobila myšlenka, že se nedokáže vymotat z tohoto labyrintu.

Otočil jsem se tedy, prošel otvorem v zábradlí a již jsem byl u dveří, když za mnou zaznělo:

„U nejmilosrdnějšího, zůstaň!“

Pomalou jsem se otočil a spatřil jsem nejodpudivěji znetvořené rysy rozčileného muže. Stopy vášně vystoupily tak nepříjemně na povrch, že jsem skoro litoval svého vítězství a rychlým pohybem ruky jsem zarazil jeho další slova.

„Zanech dalších proslovů! Křesťan odpouští i bez hlasitého pokání. Beru to, jako kdybys promluvil. Nyní nás nech uzdravit bolest tvého srdce. Půjdem k nemocné, abych se na ni podíval.“

Ustoupil jako zasažen úderem.

„*Má šá'alláh!* Zbláznil ses? Duch pouště ti sežehl mozek, neboť nevíš, co žádáš. Žena, na které spočine oko cizince, musí zemřít!“

„Zemře tím jistěji, pokud mi nebude dovoleno ji prohlédnout. Musím jí změřit puls a zeptat se jí na mnohé, co se týká její nemoci. Pouze Alláh je vševědoucí a nepotřebuje se nikoho ptát.“

Opět se pozvedl mocný boj a trvalo dlouho, než za velmi omezujících podmínek přistoupil na mou žádost.

Směl jsem spatřit všechny dámské pokoje, neboť jsem zcela úmyslně tvrdil, že by mohla být choroba způsobena nezdravým obydlím. Pochopitelně jsem se tvářil, že předpokládám čistě fyzický původ nemoci, ačkoliv jsem už z prvotního výčtu příznaků věděl, že se jedná o nemoc srdce a duše, a byl jsem nakloněn názoru, že je nutné

hledat příčinu v nátlaku, který přivedl pacientku do rukou Abrahima Arhy.

Dále jsem směl vidět její chůzi a směl jsem položit kolem jejího zápěstí první tři prsty pravačky, abych cítil tep. Pak jsem jí směl položit dotazy, které jsem považoval za absolutně nezbytné. Přesto měla s každou odpovědí počkat, než od něj dostane svolení ji vyslovit.

Byl jsem s těmito ústupky velmi spokojen, protože mi poskytovaly více, než kdy bylo nejspíš Evropanovi dovoleno. Egypťanova láska a v jejím důsledku také starost byla asi velmi neobvyklá, když se měl k takové oběti. Samozřejmě jsem v každém jeho pohledu četl nejuživější rozhořčení proti mé osobě, protože jsem se neodbytně vtíral do dosud neodhalené záhady jeho domácnosti, a byl jsem přesvědčen, že i v případě úplného zotavení mi v něm zůstane nesmiřitelný nepřítel.

Nyní odešel, aby sám zařídil vše potřebné, poněvadž nikdo z jeho sluhů nesměl tušit, že dovolil cizinci vstoupit do svatyně.

Konečně se vrátil. Ústa měl sevřená ve výrazu pevné, vzdorovité odhodlanosti a s pohledem, který byl plný domněle skryté, ale přesto tryskající nenávisti, mi hrozil:

„Pro spásu nebes, *efendi*, jakmile řekneš slovo, které nechci, nebo učiníš jen nepatrně víc, než je ti dovoleno, srazím ji k zemi. To přísahám při každém slovu koránu a při všech *chalífech*, jejichž památce nechť Alláh požehná!“

Takže mě přeci jen prokoukl a věděl, že mu toto ujištění poslouží více, než kdyby sebevíce hrozil jen mně samotnému. Ostatně mi vůbec nepřišlo na mysl poškodit ho na jeho právech. Pouze jsem se stále více na základě jeho chování nedokázal zbavit dojmu, že se v jeho vztahu k nemocné skrývá cosi temného.

Vyrazili jsme. Šel první a já ho následoval.

Nejprve jsme prošli několika zanedbanými místnostmi, ve kterých živořilo všelijaké noční zvířectvo. Poté jsme vstoupili do pokoje, jenž připomínal předsíň, a za ním následovala místnost, která podle všeho sloužila jako dámský *díván*. Všechny kolem povalující se maličkosti byly takové, jaké ženy vyhledávají a používají.

Zdálo se, že harém zabírá pouze tento a sousední pokoj a nezbytná koupelna se nachází v přízemí pod námi.

„Nyní se rozhlédni, jestli zde najdeš démona nemoci!“ vyzval mě Abrahim s výrazem, ve kterém se mísil posměch s důvěrou. „Chci se podívat, zda slunce zahalilo svůj obličej před očima cizince. Neodvažuj se mě následovat, dokud se nevrátím!“

Osaměl jsem. Kde byla? Byla snad venku? Zcela jistě. Jeho slova byla dost zřejmá. Kdo ji směl vidět, Lajlu, Noc, nemocnou a unavenou k smrti! Jaká to sladká, líbezná a omamující vůně tu proudila a valila se kolem mě! Byla to vůně zmírajících květin, které zde byly pěstovány a uvadaly, nebo to byl aromatický dech

jejích čistých, panenských úst, které se dosud bránily polibkům nenáviděného muže? Bylo mi tak nádherně, tak pohádkově sladce, jako kdyby přiletěla jedna z těch víl, které žijí v bajkách, aby vyzkoušela mou odvahu, která dokáže vykonat cokoliv, aniž by sama utrpěla škodu.

S námahou jsem se vytrhl z této nálady a těkal jsem očima po pokoji. Věděl jsem, že zde zdroj nemoci nenaleznu, a vedlo mě pouze přání spatřit jednou vnitřek harému. Nacházelo se zde stejné vybavení jako v pokoji pána domu: zábradlí, divan, výklenek s chlazením – moment, co to je?

Jako tam se i zde přímo nad nádobami nacházel ve zdi větrací otvor, který urychloval chladnutí vody a umožňoval šíření lepšího vzduchu do vedlejší místnosti, a tento otvor, ten vedl –

Několik hbitých kroků a byl jsem u zdi, naklonil se k otvoru a – ano, to je ona, to je Lajla, Noc, Noc jihu, jako kdyby připlula branou večerních červánků, pokud by jí Stvořitel dovolil v lidské podobě sestoupit na zasněnou Zemi! Je to božská Noc, je to Lajla s tmavými kadeřemi, které sahají skoro až k zemi a halí ji jako závoj.

Lajla s čistým, bledým, melancholickým, a přesto tak laskavým, nedostižně krásným obličejem, Lajla s očima tak otevřenými a velkými, tak hlubokými a jasnými, v jejichž pohledu se snoubí celá nedotčená nevinnost dítěte s planoucím srdcem slastné ženy,

Lajla s jemnou, překrásnou postavou, kterou by nástroj umělce sotva dokázal vysochat z mramoru, Lajla, uplakaná, s lesknoucími se diamanty bolesti na řasách, Lajla – a přece ne, není to inkarnace té hvězdami ozdobené bohyně, jejíž příchod a loučení oslavují nebesa purpurovými plameny a zlatými odlesky, nýbrž je to nejhlubším žalem rozervané lidské dítě, z jehož rtů se neozve jediný povzdech, neboť je celá jeho existence jedním jediným, neutišeným a neslyšným nářkem.

Dosud neuposlechla jeho pokynům, snad na ně v hloubce své bolesti ani nemyslela a nyní zde stála v lehkém, přiléhavém šatu, zatímco se ji snažil všemi možnými hrozbami přimět k rychlejšímu oblékání neforemného roucha.

Viděl jsem dost, odstoupil jsem a odebral jsem se zpět do přední části komnaty, abych nevyvolal ani nejmenší podezření. Dosud jsem lásku nepoznal a vysmíval a utahoval jsem si ze slabochů, kteří prodali svou zlatou svobodu za několik dní laškování, aby pak procitli v poutech a těsných okovech. Mé srdce nesmělo bít jinak, než za třesku mé kulovnice nebo vlivem strhujícího umění, a nyní? Jediný okamžik, jediný krátký moment pronikl hluboko do mého strnulého srdce, aby probudil život, pučící, kvetoucí touhu a přání, o jehož existenci jsem dosud neměl ani tušení, jehož velikost jsem zatím nedokázal změřit a jehož bohatství se mi ukáže teprve

v budoucnosti. Cítím jen jedno – ne, vím s nejposvátnější a nezměnitelnou jistotou, že hodiny jejího pobytu v tomto domě jsou sečteny.

Snění a váhání je však k ničemu. Chce to činy! Mříž, která byla v okně, se skládala ze dvou částí, které šly podle potřeby přisunout nebo roztáhnout. Při bližším zkoumání jsem si všiml malé dřevěné západky, která držela obě poloviny pohromadě. Rychle jsem ji odstranil, aniž bych změnil polohu mříže, a vše ostatní obstará štěstí!

„Vejdi, *efendi!*“ zazněl Abrahimův hlas.

Učinil jsem tak. Stála zahalená do širokého roucha u zadní stěny místnosti. Nebylo vidět nic než malé nohy v sametových trepkách.

„Ať udělá několik kroků!“ obrátil jsem se na Egyptana.

Když zazněl můj hlas, zvedla rychlým, nečekaným trhnutím hlavu a mně se zdálo, jako kdyby na mě překvapeně a pátravě pohlédla mezerou v závoji. Potřeboval jsem celou svou chladnokrevnost, abych vypadal klidný.

Na příkaz svého pána provedla několik pohybů, jejichž nejistotu jsem však připisoval spíše nesmělosti než slabosti. Pak jsem začal s otázkami, s jejichž zdrženlivostí byl Abrahim zcela spokojen.

Nakonec jsem si nechal podat ruku a skoro jsem navzdory vážné situaci propukl v hlasitý smích, když jsem spatřil, že je zabalena v tlusté látce, takže nebylo

vůbec možné rozeznat tvar nebo polohu prstů. Paže byla zabalena stejně a na zápěstí zůstalo místo tak akorát na můj malíček. A s tak zavázanou paží a sevřenou rukou jsem měl z tepu vyvodit správné závěry!

Přesto jsem se tak tvářil, a ačkoliv jsem se snažil zachovat lhostejnost, cítil jsem se při kontaktu s drobnou, poddajnou, bělostnou kůží, jako kdyby mě zalilo něco nepopsatelného a umožnilo mi vnímat tep srdce ukrytého v neprodyšném oděvu. Bylo mi, jako bych s ní splynul a nebyl již sám sebou. Jako bych cítil burácet každou kapku její krve a vnímal každou její myšlenku. A nyní – ano, nyní mi chtěla něco sdělit – nespatriil jsem nic, žádné znamení, ale přesto jsem to věděl a sklonil jsem ucho, jako bych její tep chtěl nejen cítit, ale též slyšet, a opravdu – slabounce, téměř neslyšně závojem zaznělo:

„Zachraň mě!“

Stalo se to tak rychle a jakoby vlivem nějakého neodolatelného, vstřícného zákona, že Abrahim nic nezpozoroval, ačkoliv stál po mém boku. Musel jsem jí odpovědět, a než ji stihl tyran poslat pryč nebo se se mnou vzdálit, poznamenal jsem:

„*Alláh karím*, Bůh je laskavý. Nemoc opustí brzo tento dům. Můj nápoj určitě přinese spánek a hluboký klid a pak nemocná duše získá novou sílu. *Lajla sa'ída*, šťastnou noc!“

Mohl jsem se takto rozloučit. Během dlouhého jednání s Abrahimem minulo odpoledne a nyní se s typickou jižní rychlostí stmívalo. Zavolal jsem Umara Arhu, aby mi přinesl uspávací, a pak jsme vyrazili na cestu.

Mé ujištění, že pacientku brzo zcela uzdravím, Abrahima Arhu přimělo, že dočasně zapomněl na předešlé události a chtěl mi poskytnout nocleh. Odmítl jsem jej stejně jako všechny dary, které mi nabízel. Nijak jsem mu však nebránil obšťastnit mého věrného Umara bakšišem, jaký asi už dlouho neobdržel.

Když jsme vlezli do lodi, která nás měla opět vzít domů, otočil se pyšně k našemu průvodci:

„Uzdravíme ženu tvého pána, ačkoliv nemá žádnou duši. Když muž, kterého nazýváš Abrahimem Arhou, naplnil mou ruku požehnáním, udělalo se mi tak bídě jako už dlouho ne, protože jsi přišel o svých krásných sto ran. Jsem připraven ti je nahradit z našich vlastních zdrojů, a nehodí-li se ti to hned, tak se vrať za tři dny. Zítra neodjíždíme!“

— — —

Naše loď se nacházela poblíž dahabíje, nilské bárky, která vyhledala z důvodu nedostatku větru břeh. Stála zde se smotanými lany a staženými plachtami a podle zbožného muslimského zvyku svolával *ra'ís*, kapitán lodi, své lidi k večerní modlitbě.

„Hajja 'ala 's-saláh, vzhůru k modlitbě,“ zazněl jeho hluboký, mužný hlas a já jsem se rychle otočil, ačkoliv jsme již odjížděli.

Slyšel jsem dobře? Byl to opravdu můj starý přítel Hassan, Abú ar-Ru'asá, Otec kapitánů, jak mu říkali všichni jeho známí? Byl to jeho hlas. Jasně a zřetelně se k nám nesl z paluby, a když s jeho osobitým přízvukem zazněla poslední slova „*as-salámu `alajkum, mír s vámi*“, nemohl jsem již více pochybovat.

Srdce mi nad tímto vítaným překvapením poskočilo radostí. Na svého starého vůdce a ochránce jsem se mohl v každé situaci včetně této spolehnout. Podnikli jsme spolu četné výpravy a jízdy na velbloudech a v důsledku společně zdolaných nebezpečí jsme se sžili jako otec se synem. Za pár okamžiků jsem stál u něj na lodi a pocítil jsem silné objetí, když mě k sobě zcela proti chladným, orientálním zvyklostem přitiskl.

„Sláva ti, synu, že jsi ukázal svou tvář mým očím. Alláh tě ochránil před jedy Súdánu, takže se může mé srdce radovat z tvé přítomnosti. Pojd', přelez přes balíky a řekni mi, co přivedlo tvé nohy na toto hrozné místo!“

„Hrozné místo?“

„Před očima nespravedlivého vadne tráva a před jeho pohledem zmírají polní květiny. Nevíš, že zde žije Abrahim Arha, který si dříve říkal Hedžán bej?“

„Hedžán bej, vrah karavan!“ zvolal jsem tak hlasitě, že se to neslo daleko přes řeku a Hassan mi ustrašeným pohybem pokynul, ať mlčím. „Hedžán bej, kterému pak dal místokrál milost, když své bývalé společníky vydal oprátce?“

„Ano, Hedžán bej, který okradl a zajal i nás a kterému jsme unikli jen díky tomu, že jsi zabil jeho velblouda!“

„Pojď blíž, ještě blíž, aby žádné jiné ucho neslyšelo má slova, Abú ar-Ru'asá! Víš, že jsem u něj byl?“

„U něj? Poznal tě?“

„Skoro. Ukázal mi svůj harém.“

„Svůj harém? Alláh uchovej tvou hlavu! Sežehlo tě slunce?“

„Jsem zdravý a při smyslech, Hassane. Vše se dozvíš. Poslouchej!“

Vyprávěl jsem mu dnešní odpolední dobrodružství, ale vynechal jsem svůj úmysl osvobodit nemocnou.

Jelikož jsem nyní věděl, proč mi byl Abrahim Arha tak povědomý, mé předsevzetí ještě zesílilo. Hasan vyslechl celé mé vyprávění a poté ještě chvíli zadumaně mlčel. Nakonec se pomalu a s důrazem zeptal:

„Kdy chceš odsud odejít?“

„Ještě dnes v noci.“

„A růže tohoto vraha?“

„Půjde se mnou,“ odpověděl jsem, udivený důvtipem starce, který mě úplně prokoukl.

„Můj synu...“

„Nech svůj jazyk mlčet, otče!“ skočil jsem mu do řeči. „Vím, co mi chceš říct, a znám své způsoby. Nesmíš se prohřešit proti příkázáním Proroka, ale v době první modlitby budeš s lodí tam, kde tě očekává můj člun.“

Opět dlouho mlčel a pak odpověděl:

„Dahabíje není moje. Přicházím od Bahr al-Abjad, kde jsem objednal gumu a senu, a cestuji zpět jako host. V době ranních červánků už budeme daleko od tohoto místa.“

S tím bylo ujednáno. Starý „Otec kapitánů“ se ve svých kruzích těšil tak vysoké úctě, že se mohl na každé lodi, na kterou vstoupil, chovat jako pán, a věděl jsem, že mi poskytne co největší ochranu, ačkoliv se jako muslim nesměl vměšovat do záležitostí mezi ženou a nevěřícím.

Když jsem se vrátil do svého bytu, začal jsem rychle balit. Své sbírky jsem svěřil do opatrování přátelsky mi nakloněnému konzulovi, kterého jsem ještě navštívil, a vše ostatní musel Umar přenést na dahabíji. Pak jsem si zkonstruoval svítilnu, která se jevila k mému účelu nejvhodnější. Naplnil jsem totiž malou, broušenou lahvičku skoro až po okraj jemným olejem a dovnitř jsem vložil kousek fosforu. Pak jsem zařízení neprodyšně uzavřel a měl jsem lucernu, která šířila dostatečné světlo a navíc

nezabírala mnoho místa a nemohla pod vodou utrpět žádnou škodu.

Nakonec, když jsem uklízel dopisy do toboleky, mi padlo do ruky poslední psaní od mého bratra. Bylo z Káhiry a na jednom místě stálo:

„...Vím, že jsi povahově zaměřen spíše na činy, lásku považuješ za slabost a zatím se tvůj názor bohužel nezměnil, protože jsi dosud nenarazil na bytost, která by se dokázala plně zmocnit emocí a citů tvého srdce. Pokud ti však vyjde vstříc taková osoba, jakou jsem s nekonečným blahem držel v náruči, tak se i tvá mysl otevře slunečním paprskům lásky a všechny tvé vnitřní hlasy spolu zazní v jednom jediném, velkém, nekonečném jásohu. Víš, že jsem střízlivý člověk a nikoliv fantasta nebo blouznivec, ale od doby, kdy jsem pohlédl do těch očí, kdy jsem políbil ty rty, přivoněl k těm kadeřím a ten hlas mi zazněl v uších, skoro jsem se zbavil líné, světské hmoty a žiju v neustálém nadšení, díky kterému skoro věřím v Muhammadova nebesa. Klidně se mi posmívej, ale přijď a podívej se sám – jsem přesvědčen, že pak tvůj posměch umlkne!“

Při čtení těchto řádků jsem se opravdu nedokázal ubránit jistému pousmání, opakované čtení však nyní v mém srdci probudilo zcela jiné pocity.

Jaký to osud, že jsme oba museli své dosud tak vzdorující vazy téměř ve stejný čas sklonit pod žezlem krásy! Jaké to štěstí, že nás osud měl svést dohromady

zrovna v tomto slastném období! A jaké blaho, které na nás čekalo po celý čas našich životů!

Člun odrazil.

Byla to jedna z těch nocí, v nichž je příroda plná hluboké důvěry, jako kdyby na celé zeměkouli nebyla žádná nebezpečná nebo rušivá síla.

Slabý vánek, který si hrál se stíny soumraku, se utišíl. Hvězdy jihu se mlčky usmívaly z temně modrého nebe a voda božského veletoku se klidně a téměř nehučně valila svou širokou dráhou. Nechali jsme vlny hnát malé, nejisté plavidlo. Pololeže jsem se opíral o kormidlo. Umar seděl nehybně a zasněně u vtažených vesel a tak jsme se oddali bez odporu klidu, který předchází každý skutek, ať již ve velké, božské přírodě, nebo v životě tvůrčího člověka.

Také v hlubinách mého nitra panoval klid, tichý, mírumilovný klid. Cítil jsem se, jako kdyby se pláněmi mého srdce proháněl svatý dech Boha, a mimoděk jsem si vzpomněl na slova orientálního krále, který pod palmami Sijónu zpíval Jehovovi své žalmy: „Jen v Bohu se ztiší duše má!“ Ano, bylo to tak. Pravá láska se opírá o Boha, zakládá se na důvěře v jeho pomoc a v hodině nebezpečí říká: „S Bohem statečně si povedeme.“

Co jsem zamýšlel vykonat, nebylo nic snadného, neboť jsem se chtěl odvážit do doupěte Iva, před jehož jménem se třese celé údolí Nilu včetně okolní pouště a v ní roztroušených oáz. Střelné zbraně jsem musel

odložit a při střetu s ním a jeho lidmi bych byl skoro bezbranný, pokud bych byl překvapen a objeven. V takové situaci jsem nemohl počítat ani s pomocí svého jinak tak odvážného sluhy, protože musel zůstat u lodi, aby ji hlídal a provrtal dno člunu Abrahima, který byl přivázán u břehu, a znemožnil tak další pronásledování. Nebezpečí jsem však čelil tak často, že jsem si na něj pomalu zvykl, a navíc jsem zde mohl očekávat odměnu, pro kterou není ani největší riziko příliš vysokou obětí.

Tudíž vpřed. Svítání nebude čekat věčně, musím jednat teď. Už se proti šedému, kamennému okolí začínají rýsovat temné obrysy budovy!

Nechal jsem se vysadit kousek nad místem, které měl Umar širokým obloukem objet a pod ním přistát, a kráčel jsem opatrně ke zdi, využívaje roztroušené skalní bloky jako krytí, abych především prozkoumal okolí.

Jak se dalo čekat, vnější brána byla zavřená. Neviděl jsem však nikde stopy živých bytostí. Tato okolnost mě potěšila, protože jsem mohl předpokládat, že již obyvatelé domu nejsou vzhůru.

Přesto jsem ke kanálu nekráčel vzpřímeně. Nejednalo se v žádném případě o zbytečnou opatrnost, když jsem se položil na zem a plazil se k němu.

Jeho hladina se mi ne zcela lákavě třpytila vstříc. Rozhodně nebylo příjemné předstoupit před krásnou, ženskou bytost v kapajícím a snad zabláceném oděvu.

Přirozeně jsem si nechal jen nezbytně nutné části oděvu a vše ostatní jsem odložil ve člunu. Hodil jsem do vody kámen a podle zvuku, který se ozval, jsem usoudil, že není hluboká. Opravdu nebylo nutné plavat. Dosahovala mi sotva k ústům, ale na dně se usadila hluboká vrstva bahna, která mi ztěžovala postup vpřed.

Po několika krocích jsem se ocitl pod klenbou kanálu a dobře jsem spočítal další kroky. Když jsem musel být podle svého přibližného výpočtu pod vnitřním dvorem, klesla klenba nečekaně až k hladině vody a mně bylo jasné, že se nacházím v blízkosti nádrže. Zbývající úsek jsem musel překonat skrčený a potopený, což bylo nejen nanejvýš nepohodlné a namáhavé, ale také spojeno s nebezpečím. Co dělat v případě, že se mi do cesty postaví nečekaná překážka a budu příliš daleko, než abych se mohl vrátit a nabrat potřebný dech, nebo mě při vynoření někdo spatří? Bylo přece možné, že se někdo nachází ve dvoře.

Žádná z těchto obav mě však nesměla zmást. Naplnil jsem plíce vzduchem, klesl jsem pod hladinu a zpola plavaje, zpola jda jsem se posouval co nejrychleji vpřed.

Urazil jsem značnou vzdálenost a už jsem pociťoval nastupující nedostatek vzduchu, když jsem rukou narazil na překážku. Byla zde mříž ze silných tyčí, nepochybně určená k tomu, aby se do nádrže nedostala zvířata a hrubé nečistoty.

Při tomto objevu se mě přeci jen chtěla zmocnit jistá úzkost.

Zpátky jsem nemohl, protože než bych dospěl na místo, kde bych se mohl vynořit a nadechnout, byl bych se již určitě udusil, ale mříž vypadala, že je velmi solidně vyrobená a upevněna. Měl jsem však jen dvě možnosti: buď se mi podaří dostat dál, nebo se utopím.

Vší silou jsem se opřel do tyčí, ale marně. Mříž byla vsazena hluboko do zdi. Popadl jsem pouze jednu tyč uprostřed, zapřel se nohama, zabral a tyč povolila. Voda ji učinila poddajnou a chatrnou. Druhé trhnutí a zlomila se. Další následovaly. Nyní byl otvor dostatečně velký, abych proklouzl, a právě v tom okamžiku, kdy mi hrud' hrozila puknutím, jsem stanul v nádrži, vynořil jsem ústa nad hladinu, nabral nový dech, ale pak jsem se hned znovu ponořil, abych se nejprve přesvědčil, že jsem nebyl zpozorován.

Po vynaložené námaze a boji s dechem jsem se mocně třásl po celém těle. Rychle jsem se však uklidnil, a když jsem nezpozoroval nic podezřelého, vylezl jsem z vody a odplížil jsem se do tmavého pruhu stínu, který se táhl podél stěny.

Nebyl jsem však ušetřen leknutí: při neustálém ohýbání a prudkých pohybech mi vypadla dýka. Sice jsem s touto možností počítal a nevezl jsem s sebou jednu ze svých lepších zbraní, takže byla ztráta sama o sobě malá, ale byla

přesto dost veliká, aby mě vážně znepokojila, pokud bych se ocitl v situaci, kdy bych se musel bránit.

Především jsem se připlížil k bráně, která oddělovala vnitřní dvůr od vnějšího. Uzavírala ji jednoduchá závora, kterou šlo snadno odsunout. Stejnou jsem spatřil i na bráně, která se nacházela ve vnější zdi. Ústup byl tedy jednoduchý.

Otevřel jsem, vyplížil se ven a sebral jsem jednu z tyčí, které jsem dnes zahlédl. Sloužily jako podpěry stromů a nyní se zde povalovaly roztroušené kolem, protože tyto stromy již dávno uhynuly.

Byla dostatečně dlouhá. Opřel jsem ji o zeď, opatrně po ní vyšplhal a ke své radosti jsem zpozoroval, že okenní mříž nebyla opět zavřena. Drže se rukou tyče, odsunul jsem tiše a opatrně jednu polovinu a po několika marných a nebezpečných pokusech jsem konečně stanul v předsíni.

Pozorně naslouchaje, postřehl jsem hluboký a pravidelný dech. Připlazil jsem se blíže, vytáhl jsem z kapsy svou chemickou lucernu a nechal jsem na okamžik její fosforeskující záři dopadnout na spící osobu.

Byla to stařena, která odpočívala orientálním způsobem na rozprostřeném koberci a opírala se trupem o zeď. Jak jsem pozorným nasloucháním zjistil, její spánek nebyl obyčejný. Lajla dobře porozuměla mým slovům „můj nápoj určitě přinese spánek a hluboký klid“ a staré služebné podala trochu opia.

Pomaličku jsem nyní kráčel k dalšímu, bavlněným plátnem zakrytému otvoru, odsunul jsem portiéru a ocitl jsem se v nejhlubší temnotě. Opět jsem naslouchal, ale nezachytil jsem ani nejslabší závan vzduchu, a už jsem chtěl opět sáhnout po svítilně, když mnou až do morku kostí zachvěl úlek, ale pak se mě zmocnilo blaho, jaké jsem ještě nikdy nepocítil. Malá, měkká, teplá ruka uchopila mou a zatáhla mě ještě hlouběji do místnosti.

„*As-salámu `alajkum*, mír s tebou!“ zavanulo u mé tváře. „Věděla jsem, že přijdeš.“

„Kdo ti to řekl?“ zašeptal jsem.

„Tvé oči a mé srdce. Neotevřel jsi snad proto mříž?“

„Ano, udělal jsem to. Ale kdybych nepřišel už dnes?“

„Čekala bych na tebe, zítra, později, kdykoliv, každou noc!“

Rozuměla mi, věřila mi a spoléhala na mě! Mou duší zachvělo blaho, jaké by žádná řeč, žádná slova nedokázala popsat.

„Chceš se mnou odejít?“

„Ano.“

„Jsi jeho manželkou?“

„Ne.“

Toto „ne“ zaznělo tak pevně a energicky, že jsem vnímal jeho význam v celé jeho hloubce.

„Kde je?“

„Ve svém dívánu. Spí.“

„Také díky léku?“

„Ne. Je příliš chytrý a objevil by ho.“

„Slyšela jsi mě přicházet?“

„Ano. Mé srdce se zachvělo a strach mi svazuje údy. V noci často přichází ke dveřím.“

„Tak utečme! Kudy?“

„Tak, jak jsi přišel. Jiná cesta nepřipadá v úvahu.“

Šla do rohu místnosti, vrátila se a vtiskla mi do ruky konec silného provazu, který si uvázala kolem těla. Při tomto doteku jsem zpozoroval, že se jí třesou prsty.

„Podržíš ho?“

„Ano.“

V druhé ruce nesla celkem objemný balík, který opatrně pustila z okna. Tak pevně mi důvěřovala, tak jistá si byla mým příchodem, že se úplně připravila na útěk.

Vlezla do okenního otvoru. Neuvyklá takové námaze, nedokázala zachovat nutnou opatrnost. Jedno ze starých, ztrouchnivělých prken se s hlasitým prasknutím ulomilo a s rachotem spadlo dolů na kamení. Nebyl čas váhat, protože tento hluk musel být slyšet i v nejvzdálenějším koutě domu. Vyklonil jsem se vedle ní a přitáhl jsem tyč. Strach jí dodal potřebnou sílu a na provazu, který jsem držel, se spustila pomalu dolů.

Sotva se však dotkla půdy, zaslechl jsem z mužské části domu rychle se blížící kroky. Vylezl jsem na parapet a seskočil jsem do dvora, aniž bych použil tyč. Sebral jsem balík, popadl jsem dívku za ruku a táhl ji ve velkém spěchu k bráně.

Za námi se ozval výkřik, který zněl, jako kdyby nepocházel z lidského hrdla, a pak nastalo ticho. Bylo to však ticho plné nebezpečí. Šel si pro zbraně. Rychle jsme utíkali vnějším dvorem. Závora brány se bránila manipulaci nezkušenýma a roztřesenýma rukama a připravila nás tak o drahocenný čas. Konečně odletěla, ale to už za námi supěl pronásledovatel. Ještě jsme nebyli daleko za rohem zdi, když proskočil branou. Ukázal jsem směrem, kterým jsem tušil Umara.

„Utíkej tam, zadržím ho!“

Přiblížil se. Uskočil jsem stranou, abych ho přiměl k výstřelu. Povedlo se. Střela hvízdla kolem mě a já jsem klesl jako zasažen k zemi. Stalo se, co jsem očekával: o mě se vůbec nestaral a pádil za dívkou.

Ihned jsem se zase zvedl, letěl jsem za ním, uprostřed skoku jsem ho chytil, takže se zastavil, a srazil jsem ho pěstí k zemi dříve, než stihl cokoliv udělat.

Věděl jsem, že se už po několika sekundách opět vzpamatuje, a také ho určitě ostatní obyvatelé domu ihned následovali, takže jsem uchopil dívku za paži a hlasitě jsem zavolal na svého sluhu. V tom se už také před námi

objevila jeho postava. Při výstřelu vyskočil z lodky, aby mi přispěchal na pomoc. Nyní mi nejprve vtiskl do dlaně revolver a pak nás popohnal vpřed.

Aby mohl hned odrazit, nevytáhl plavidlo úplně na souš. Aniž bych se dlouho rozmýšlel, vzal jsem Lajlu do náruče a pronesl ji vodou. Také balík oblečení jsme zachránili a největší nebezpečí jsme měli rozhodně za sebou, ačkoliv jsme znovu zaslechli pronásledovatele.

Sotva jsem pohnul kormidlem a Umar se chopil vesel, objevili se na břehu dva muži. Byl to Abrahim, který se opět vzpamatoval, a sluha, jenž nás dnes přivezl. S hlasitým klením skočil první jmenovaný do vody a oběma rukama se chytil okraje naší lodi. Umar však pozvedl jedno veslo a nechal jej dopadnout na prsty Egyptána s tak velkou silou, že bolestivě vykřikl a pustil se.

Druhý stál jako socha na břehu. Vypadal, že teprve teď postřehl, o co se vlastně jedná. Můj statečný správce se nyní zvedl od vesel a s nejvznešenějším pokynutím rukou na něj zavolal:

„Proč tam tak udiveně stojíš, *džamale*, velbloude? Copak jsem ti neřekl, že dnes odjíždíme? Natáhni své paže, ty ztělesněná učenosti, a vytáhni z vody rybu, kterou nazýváš svým pánem Abrahimem Arhou. Necht' vás Alláh utěší. *As-salámu `alajkum!*“

Bylo snadné sledovat, jaký dojem učinila na nebohého, vyděšeného muže tato řeč, protože začalo svítat. Také

jsem viděl připlouvat dahabíji, nepochybně tu, kterou jsem očekával. Nemýlil jsem se. Když jsme se k ní přiblížili, spatřil jsem *ra'ise* Hassana. Stál na přídi a mával nám.

Lajla se hned po vstupu do člunu zakryla svým závojem a po vstupu na loď se stáhla do kajuty. Já jsem však šel k Hassanovi, abych zjistil, do jaké míry je mužstvo připraveno na mou přítomnost.

„*Marhaban*, buď mi vítán!“ řekl, uhodnuv můj úmysl.
„Jsi můj přítel, synu!“

Promluvil jasně. Nezmínil dívku, čímž mi naznačil, že mi poskytne největší pohostinnost, ale odmítá jakoukoliv další odpovědnost. Otevřel jsem tobolku a pokynul jsem kapitánovi:

„Komu patří tato loď?“

„Patří pánovi, efendi!“

Patřila vládě – pro mě šťastná okolnost. Ukázal jsem mu svůj *ferman*.

„Znáš toto písmo?“

„Znám, *efendiná!*“ odpověděl s trojitou poklonou, která byla tak hluboká, jako kdyby stál před jeho Nepřekonatelností, samotným velkomožem.

„Tedy slyš: pokud s tebou budu spokojen, osvítím tě svou přízní. Konej však proti mé vůli a tvá chodidla pocítí hněv biče.“

Znal jsem tyto lidi a věděl jsem, jak s nimi jednat. Své sympatie s mým názorem mi nyní Umar Arha ukázal tím, že sotva dvě minuty po našem příchodu už pyšně vykračoval po palubě a v ruce třímal hroší bič.

Ranní vítr se naplno opíral do velkých, třírohých plachet, takže plavilo urazilo slušnou vzdálenost. Už jsme po proudu dojeli docela daleko, ale přesto jsem s pomocí svého dobrého dalekohledu upozoroval, že se u osamělého domu na místě, kde Umar potopil do vody Abrahimův člun, pohybovalo několik osob. Chtěli nás tedy pronásledovat, ale naštěstí díky našemu opatření nemohli svůj úmysl uskutečnit.

Ačkoliv mě tato situace potěšila, jiná věc vyvolala mé nejbujnější obavy. V nevelké vzdálenosti za námi totiž plul sandal, jedna z těch podlouhlých bárek s velkými plachtami a silnou posádkou, které se skoro vyrovnaly parníku. Zavolali na něj a zřetelně jsem viděl, že spustil plachty, aby je vyslechl. Pokud by se Abrahim dohodl s majitelem lodi, nedokázali bychom mu po vodě uniknout, a dosud tak příznivě vypadající okolnosti by se změnily v největší nebezpečí.

— — —

Den minul. Kvůli bezvětrí jsme museli přistát a teprve ráno jsme s plně nadmutými plachtami pokračovali v cestě.

Vezmu-li v úvahu chování a způsoby, jakými hlučný obyvatel jihu přemrštěně vyřizuje své záležitosti, mohl jsem mluvit o docela klidné a příjemné cestě. Celá posádka lodi včetně kapitána se držela v uctivé vzdálenosti a nechala nás se volně pohybovat, za což jsme mohli děkovat mému *fermanu* a okolnosti, že jsem byl Frank. *Ra'ís* dobře věděl, že západní konzulové nežertují, pokud musí někoho ze svých chráněnců začít důrazně bránit. Zvláštní Hassanovo přátelství bylo také zdrojem žádoucích ohledů.

S Lajlou jsem prohodil jen nejnutnější slova. Chtěl jsem jí poskytnout čas se vzpamatovat a odpočinout si a nesměl jsem se domáhat výhod svého postavení vůči ní. Ani mě nenapadlo se k ní chovat jako orientálec. Vysněné květy potřebovaly čas, aby se rozvinuly, a co se týkalo ostatního, sice jsem informace očekával s nesporným napětím, ale chtěl jsem nechat na ní, co a kdy mi řekne.

Stál jsem vedle *mustahmela*, kormidelníka, na střeše kajuty, ze které jsem měl volný výhled na celý horizont. Abrahim nebyl muž, který by se vzdal pronásledování, naopak jsem byl pevně přesvědčen, že udělá vše možné i nemožné, aby mi opět sebral mou krásnou kořist a dal průchod své pomstě. Podle zákonů země jsem spáchal zločin hodný trestu smrti a ten, jehož jsem poškodil na majetku a nejsvětějších právech, mě prostě mohl zastřelit, jakmile by mě dostihl, aniž by mu hrozil nejmenší trest

za to, že vzal spravedlnost do vlastních rukou. Má situace tedy nebyla zrovna uklidňující a s pocity ne nepodobnými starosti jsem pozoroval předmět, který nám byl v patách a přibližoval se k naší velké a ne zrovna rychle plachtící lodi.

Zprvu jsem viděl jen špičky stěžňů, které se zřetelně zvedaly nad horizont, postupně se však objevily velké latinské plachty, pak jsem již také mohl rozeznat dlouhý, úzký trup, který se pod silným a neustávajícím nápoem ranního větru hnal úžasnou rychlostí po hladině. Byla to stejná, rychlá plachetnice, na kterou Abrahim Arha volal. Ihned jsem ji poznal podle opraveného místa na přední plachtě, kterého jsem si včera všiml.

Seskočil jsem ze střechy a šel jsem na příď lodi, kde je vždy stanoviště *ra'ise*, který zkoumá plavební dráhu a podle toho dává *mustahmelovi* pokyny. Povstal.

„Vidíš ten sandal za námi?“

„Vidím ho, *efendi*. Patří mému příteli Chalídovi ben Mustafovi a je nejlepší lodí mezi Súdánem a Káhirou.“

„Tvůj přítel Chalíd ben Mustafa ještě dnes odejde ke svým předkům.“

„Slyším, co tvá ústa říkají, ale nerozumím jim!“

„Půjčil svou loď mému smrtelnému nepříteli. Mezi námi dojde ke střelbě a můj první výstřel zasáhne Chalída ben Mustafu.“

„Alláh nás uchovej, *efendi*! Proč by měl syn Mustafy pykat za hříchy tvého nepřítele?“

„Protože mu půjčil loď, aby mě mohl pronásledovat.“

„Nedovolím, aby se na mém plavidle zvedl zápach střelného prachu!“

„*Rabbena chalieq*, Pán tě uchovej! Pokud tvou duši napadne jediná slabika, která se mi nelíbí, první střela nestihne tvého přítele, nýbrž tebe. Nyní znáš má slova. Nechtě Alláh vede tvé myšlenky!“

Hassan vše slyšel, a když jsem se vzdálil, dal se s *ra'ísem* do řeči a naléhavě při tom gestikuloval. Neměl jsem nic dalšího na práci a nezbylo mi než trpělivě čekat na věci budoucí.

Napomenutí mého starého ochránce se zřejmě neminulo účinkem, neboť netrvalo dlouho a posádka rozvinula malou plachtu zvanou triketa, aby zvýšila rychlost lodi. Přesto jsem brzo dospěl k závěru, že tak rozhodnutí pouze odložíme, ale nevyhneme se mu.

Samozřejmě jsem byl pevně rozhodnut odvážit se všeho až do krajnosti. Podle okolností mohl mít peněžní dar velký vliv, ale znal jsem tento druh lidí dost dobře, abych věděl, že Umarův bič a mé pušky mi zajistí větší úctu než jiné prostředky.

Vzápětí došlo na potvrzení mého úsudku, neboť jeden z mladých lodníků nastoupil do člunu a zůstal za námi. Ačkoliv jsem tomu zdánlivě nevěnoval pozornost, věděl

jsem, že dostal rozkaz varovat Chalída ben Mustafu před
mými střelami. Orientálec ví, že Evropan vlastní lepší
zbraně a je přesnější střelec než on, a proto mu vůbec není
po chuti postavit se proti ústí pušky Franka.

Čas ubíhal, sandal zkracoval vzdálenost a nakonec
se přiblížil natolik, že se k nám posel mohl vrátit. Jeho
zpráva nezůstala bez povšimnutí, neboť jakmile skasali
jednu plachtu, aby s námi drželi krok, nezamířili k nám,
ale udržovali bezpečnou vzdálenost, a když jsem nyní
dalekohledem spatřil jednoho docela vzdáleného raroha,
který se pohyboval nad vodou a rybařil, nabyl jsem
přesvědčení, že bych měl dobrým lidem nahnat prospěšný
strach.

Abrahim Arha nebyl přirozeně s touto mimořádnou
opatrností spokojen. Viděl jsem ho, jak pobíhá po palubě
a výhružně gestikuluje. Nakonec se zmocnil kormidla.
Sandal se k nám obrátil a rozjel se za námi.

S puškou v ruce jsem přistoupil k *ra'ísovi*.

„Vidíš svého přítele Chalída ben Mustafu, kapitána,
sedět na přídi?“

„Vidím ho, *efendi!*“

„Promluvím s ním, abych ho varoval.“

„Nechť tě Alláh osvítí, *efendiná!* Chceš ho připravit
o život?“

„Ne, nyní jen o péro volavky, které vlaje na jeho
tarbúši.“

Pozvedl jsem pušku. Zazněl výstřel a péro zmizelo. Ani nejhorší neštěstí by nedokázalo vznešeného ben Mustafu rozrušit tolik jako tento varovný výstřel. Vyletěl do vzduchu, jako by jeho vychrtlé končetiny byly z nejlepší gumy, chytil oběma rukama ohroženou hlavu, přiskočil k Abrahimovi a odstrčil ho strachem zdvojnásobenou silou od kormidla. Sandal udělal obrat a držel se opět stranou.

Toto nebezpečí se zdálo být za námi, ale dvě větší jsme měli ještě před sebou. Již před nějakou dobou jsme si všimli, že se vlny ženou vpřed s větší silou a rychlostí a skalnaté břehy se k sobě neustále přibližují. Blížili jsme k peřejím, které jsou pro lodníky více či méně nebezpečné a představují pro dopravu na Nilu téměř nepřekonatelnou překážku. Nepřátelství mezi lidmi muselo nyní umlknout, aby všichni mohli celou svou pozornost upřít na elementy. Druhé nebezpečí, kterému jsem v současné situaci sotva mohl uniknout, mi hrozilo, pokud by má záležitost skončila před soudcem. I když šťastně překonáme peřeje, dříve či později budeme nuceni přistát a pak Abrahim loupež ihned oznámí.

Nad palubou zazněl *ra'ísův* hlas:

„Pohleďte, muži, *šallál*, katarakt se blíží! Shromážděte se a modlete se *Fátihu!*“

Lidé poslechli a sborově se modlili první sůru koránu:

„Pane, ochraň nás před tebou ukamenovaným ďáblem!“

„Ve jménu Milosrdného!“ zaintonoval *ra'ís* a ostatní se přidali:

„Chvála Bohu, Pánu lidstva veškerého, milosrdnému, slitovnému, vládci dne soudného! Tebe uctíváme a Tebe o pomoc žádáme, veď nás stezkou přímou, stezkou těch, jež zahrnuls milostí Svou, ne těch, na něž jsi rozhněván, ani těch, kdo v bludu jsou. Amen!“

Pobožná slova a skutky nejsou pro muslimy jen nějakými formullemi, ale hluboce pociťovaná pravda. Krátká řeč zapůsobila silně i na mě. Nezmocnil se mě strach z nebezpečí, nýbrž k úcta k náboženskému cítění, které hluboko zakořenilo v srdcích těchto polodivokých lidí, kteří nic neudělají ani nezačnou, aniž by si nevzpomněli na toho, který je ve slabých mocný.

„Tak, vy mladíci, vy stateční hrdinové, jděte na svá místa,“ vyzval je vůdce, „neboť se nás právě zmocnil proud!“

Velení na nilské lodi neprobíhá tak klidně jako na plavidlech v západních zemích. Jižanská horká krev se valí žilami a pohání lidi z nejdivočejší naděje do nejhlubšího zoufalství. Všichni v nebezpečném okamžiku křičí, volají, hulákají, ječí, modlí se, nebo nadávají, aby vzápětí o to hlasitěji jásali, zpívali a halekali. Přitom každý pracuje s vypětím všech sil a kapitán skáče od jednoho k druhému, aby každého povzbudil, nedbalým nadává výrazy, které si dokáže vymyslet jen Arab, a ostatní odměňuje nejsladšími

a nejněžnějšími jmény, mezi nimiž se nejvíce opakuje slovo „hrdina“.

Už dnes ráno jsme se připravili na překonání peřejí a přijali záložní posádku. Každé veslo obsadili dva muži a u kormidla stáli tři bárkaři, kteří znali každou stopu veletoku.

Vlny hučely se strašlivou silou přes balvany, které voda sotva zakrývala. Vodní tříšť zkrápěla palubu a hřmění kataraktu přehlušilo každý povel. Loď sténala a praskala ve všech spárách. Vesla vypovídala službu a dahabíje se s úplně neposlušným kormidlem hnala vařící pěnou.

Vtom se před námi černé, lesklé skály přiblíží k sobě a nechají bránu, která je široká sotva jako naše loď. Vlny se doslova tlačí skrz a řítí se mohutným proudem do kotliny, kterou pokrývají ostré a špičaté kameny. Závratnou rychlostí letíme k bráně. Zatáhneme vesla. Nyní jsme v hrozné díře, jejíž stěny jsou na obou stranách tak blízko, že na ně dosáhneme dlaněmi. Jako by nás chtěla vyhodit do vzduchu, prudká síla proudu námi mrští přes stříkající hřeben vodopádu. Řítíme se do jícnu kotle. Kolem nás to vře, stříká, hučí, zuří, hřmí a řve, jako by někdo vypustil duše z tisíce pekel – pak se nás opět zmocní neodolatelná síla a strhne nás na šikmou plochu, jejíž vodní povrch se tváří přátelsky a hladce, ale právě v této hladkosti se skrývá nejnebezpečnější klam, neboť neplaveme, ne, my padáme, vehementně se řítíme příkrou cestou a –

„*Alláh karím*, Bůh je laskavý!“ zazní Hassanův pronikavý hlas. „K veslům, k veslům, mužové, vy hrdinové! Copak před sebou nevidíte smrt? *Amál, amál, já Alláh amál*, dělejte, proboha, dělejte, vy psi, vy zbabělci, vy synové, pracujte, pracujte, vy udatní muži, vy hrdinové!“

Ženeme se k nůžkám, které se přímo před námi otevírají, aby nás v následujícím okamžiku zničily. Skály jsou tak ostré a proud tak prudký, že z lodi nemůže zůstat žádný větší kus dřeva.

„*Alláh já sátir*, Opatrovníku, pomoz! Doleva, doleva, psi, vy synové a vnukové psů, doleva kormidlem, vy stateční, znamenití, nedostižní! Alláh, Alláh! *Má šá'alláh*, díky Bohu!“

Lod' uposlechla skoro nadlidské snažení a proplula. Na několik okamžiků jsme v klidné vodě a všichni padnou na kolena, aby poděkovali Všemohoucímu.

„*Ašatu inu lá iláha illá 'lláh*“ ozve se nad palubou jásoť. „Dovvědčte, že je pouze jeden Bůh! *Sallam aalaina bi baraktak*, osviť nás Svým požehnáním!“

Potom kolem nás cosi proletí jako střela z luku. Je to sandal, který překonal stejné nebezpečí. Opět je rychlejší než my a musí nás minout. Plavební dráha je však natolik úzká, že se jen s námahou vyhneme. Žene se kolem bok na bok. O stěžeň se opírá Abrahim Arha s pravačkou schovanou za zády. Když se ocitnu přímo proti němu, přiloží k tváři skrytou, dlouhou arabskou ručnici. Vrhnu se

na zem, kolem mne hvízdne střela a v následující sekundě je sandal daleko před námi.

Všichni viděli pokus o vraždu, ale nikdo nemá čas se divit nebo se hněvat, neboť se nás opět zmocní proud a odnáší nás do labyrintu skalisek. Zrovna když chci do kajuty, abych se podíval, jak se cítí Lajla, hlasitý výkřik mě přinutí se obrátit.

Sandal najel na skálu a silný náraz vrhl jednoho muže přes palubu. Lodníci se opřou do vesel a pouze lehce poškozené plavidlo opět vlnami vystřelí na svobodu. Muž však vězí ve vodě a zoufale se škrábe na útes. Popadnu nejbližší lano z datlového lýka, pospíším si na bok a hodím jej ohroženému muži. Chopí se ho a my ho vytáhneme. Byl to Abrahim Arha.

Dostal se šťastně na palubu, setřásl z oděvu vodu a se zatnutými pěstmi se na mě vrhl. Jako by změnil názor, uprostřed pohybu se zarazil, otočil se a spěchal ke kajutě. Než však dospěl ke vchodu, už jsem před ním stál.

Překonali jsme nejnebezpečnější místa peřejí a mohli jsme se nyní plně věnovat našim soukromým záležitostem. Jak se ale zdálo, měl jsem být zatím ušetřen jednání, neboť k nám přiskočil Umar, chytil protivníka za krk a namířil na něj nataženou pistoli.

„Abrahime Arho, zapomněl jsi, že jsem sluha svého pána a mám hlídat vstup do jeho harému?“

„Pryč s vámi, zloději! Alláh nechť...“

„Abrahime Arho, zmlkni, nebo tvá duše v příštím okamžiku skončí tam, kde sídlí obyvatelé pekla. U vousu Prorokova, nežertuji!“

Můj dobrý Umar se cítil poškozen na svém úřadu, a pokud se něco takového stalo, nikdo by nenašel energičtějšího člověka než jeho. Abraham to viděl a ustoupil. Stál sám proti dvěma a byl dostatečně moudrý, aby se zatím vzdal boje. Z jeho obličeje však čišelo nezvratné rozhodnutí při nejbližší příležitosti pokračovat s dvojnásobnou silou. Aniž by cokoliv řekl, obrátil se a usadil se na jednom z balíků seny, které byly připevněny k prknům paluby, protože se celý náklad nevešel do podpalubí.

V nejbližším přístavišti museli opět vystoupit lodníci, které jsme nabrali nad peřejemi. Naše dahabíje se tedy otočila ke břehu. *Ra'ísovi* jsem však nařídil, aby neztrácel čas a ihned odrazil. Ačkoliv by po zažitě námaze svým lidem rád dopřál tak nutný odpočinek, byl ochoten vyhovět mému přání, ale bohužel mu v tom bylo zabráněno. Jakmile jsme se totiž přiblížili ke břehu, vyrazila k nám loď, jež byla obsazena zlověstně vyhlížejícími muži, kteří k nám ihned přišli na palubu. Byli to kavasové – policisti.

Posádka sandalu, který zde přistál kvůli opravě utrpených škod, vyprávěla o únosu ženy, takže jsem nemohl být překvapen nemilou návštěvou. Znamenity

Chalíd ben Mustafá přispěchal k soudci a rozhovořil se o nevěřícím vrahovi, zloději a buřičovi takovým způsobem, že jsem musel být rád, jestli mi jen useknou hlavu a zašijí mě do pytle.

Jelikož v těchto zemích spravedlnost nemá ponětí o důležitém institutu úředních zápisů, a tudíž jedná velmi rychle a sumárně, byli jsme všichni do jednoho sebráni a odvedeni. Také v závojích zahalená Lajla musela nastoupit do nosítek a následovat náš průvod, který se s každým krokem zvětšoval, protože se k němu přidávali další lidé, mladí i staří, velcí i malí. Když mě však míjela, zavolala na mě několik italských slov, jimiž zahrnala všechny mé obavy:

„Jsem křesťanka. Odvedl mě násilím!“

Měla-li dosud nějaký důvod mlčet, nyní uznala, že je pro mě tato informace nanejvýše důležitá. Jak ji ale napadla italština? Kdo a odkud byla?

Sahbeth bej, neboli policejní ředitel, již seděl se svým tajemníkem očekávaje náš příchod.

Nosil odznaky majora, ale nevypadal ani bojovně, ani příliš inteligentně. Podobně jako posádka sandalu považoval nešťastného Abrahima Arhu za utopeného a nyní se zmrtvýchvstalým jednal s respektem, z něhož jsem cítil strach, který uměl bývalý Hedžán bej využít.

Poté, co Abrahimovi nabídli dýmku, kterou přirozeně přijal, začalo přelíčení jeho zprávou o předchozích

událostech. Usadil jsem se na divanu, ze kterého jsem se i přes *sahbeth bejovu* výzvu již nezvedl.

Když žalobce dokončil svůj projev, policista se ke mně obrátil:

„Franku, jak odpovíš na Arhova slova, kéž ho Alláh ochrání?“

„Nijak.“

„Takže uznáváš pravdu toho, co jsem slyšel?“

„Ano.“

„Dobře. Jsi vinen a dozvíš se svůj trest!“

Obrátil se k Umarovi a zlostně pokračoval:

„Víš, co tě očekává, ty pse otroka? Nemysli si, že jsi pod ochranou tohoto nevěřícího, jenž se bude dovolávat ochrany svého konzula! Jsi poddaným velkomože – necht' mu Alláh dopřeje slávu – a zasloužíš smrt. Připravím tvou bezbožnou duši. Kavasové, přineste biče!“

Na scéně se objevila osudná pouta s koženými řemeny určená k baštonádě a sluhové spravedlnosti se vydali k mému hodnému správci domácnosti, aby na něm vykonali stále oblíbenou exekuci. Hledaje pomoc na mě prosebně a vystrašeně pohlédl.

„*Baš jús*, dejte mu pět set,“ zazněl rozkaz.

Nyní jsem se zvedl.

„Nechť sluhové tvé nejvyšší spravedlnosti ještě chvíli počkají, *bimbaši*, a pohlédni svým osvíceným zrakem na toto psaní!“

Pokynul jsem Umarovi, aby předal *ferman*.

„Co s tím?“

„Žádám tě, abys ty nebo tvůj *sahbeth efendi* nahlas přečetl první slova!“

Předal pergamen svému tajemníkovi a ten četl:

„Držitel tohoto *buyrultu* je kapitán *efendi* N. N. z N., který z rozkazu svého krále cestuje Egyptem, Núbíí a Habešem...“

„Zadrž. Nyní víš, kdo jsem, a teď rozkaž svému sluhovi přečíst poslední řádky!“

Učinil tak.

„Nechť je mu prokázána veškerá úcta. Nechť je mu poskytnuta ochrana a pomoc a splněno každé jeho přání, aby nám mohl po svém návratu o našich zemích vyprávět jen dobré!“

Tvář váženého beje se během těchto slov prodlužovala. Jeho neklid se ještě zvětšil, když jsem dodal:

„Řekneš mi, *bimbaši*, jakou čest má úředník prokázat *fermanu* Jeho Veličenstva? Vzal jsi jej do rukou a opět předal jako kornout, ze kterého se sypou datle!“

„Netušil jsem, že vlastníš *ferman*.“

„Dobře. Řeknu Jeho Nepřekonatelnosti, že občas nevíš něco, co bys měl vědět. Ještě horší však pro tvou duši je, že ses nenaučil rozeznat žalobce od obžalovaného. Kdo ti přikázal, abys zahrnul zločince úctou a poškozeného odsoudil, aniž bys ho vyslechl?“

Po předchozím neklidu nastalo během mých slov hluboké ticho. Úředníková tvář získala skoro nepopsatelný výraz naprostého údivu a jeho malá, mdlá očka bezradně těkala mezi mnou a Abrahimem Arhou. Ten vyskočil ze svého divanu a vykřikl:

„*Kalb*, pse, co se to odvažuješ?“

Nevšímal jsem si nadávek a pokračoval jsem:

„Jsem to já, *bimbaši*, kdo zde může někoho žalovat. Viním tohoto muže, kterého dnes nazýváte Abrahimem Arhou, protože chce zakrýt své dřívější skutky, z krádeže ženy. Unesl mou přítelkyni, která není dcerou islámu, nýbrž křesťankou. Vyrval jsem mu ji opět z rukou, jak mi přikazovala povinnost a spravedlnost, a ty bys nás trestal, *sahbeth beji*? Nechtě tě Alláh osvítlí, abys učinil to, co jej i tvého vládce potěší!“

Potřeboval jsem veškerou, v těchto zemích tak nutnou drzost, abych takovým způsobem situaci obrátil. Zatímco se však bej pod tíhou mých slov přímo schoulil, na obžalovaného zapůsobila docela jinak. Vztekem zapomínaje na vše okolo, vytrhl z opasku dýku a s chraptivým výkřikem se na mě vrhl. Měl jsem nad ním

tělesnou i duševní převahu. Rychlým hmatem jsem ho odzbrojil a odstrčil jsem jej do náruče svého sluhy, který kolem něj ihned omotal své paže.

„*Bimbaši*, máš zde autoritu, nebo se mám hájit sám?“ zvolal jsem a vytáhl revolver.

To mu dodalo potřebnou energii, a jak se prve bez rozmyslu postavil proti mně, obrátil se nyní stejně tvrdě proti rozčílenému Hedžán bejovi.

„Svažte mu ruce a nohy a strčte ho do vězení. Případ je těžký, budu o něm přemýšlet a spravedlivě ho posoudím!“

— — —

Buď pozdravena, Káhiro, ty nádherná, pouští ohraničená, zahradami a palmami obklopená královno Egypta! Buď pozdravena se svým laskavým nebem, štíhlými minarety, chladnými ulicemi, šumícími platany a plodnými sykomorami, s lesíky vonících pomerančovníků a palmami obtěžkanými datlemi! Zdravím vás, saracénské domy, zdravím tě, květnatá Azbakíjo, zdravím vás, po nebesích dychtící pyramidy, a tebe, Město mrtvých v poušti, tebe, Mukattame s tvými horami, tebe, Búlaqu s přístavy plnými bárek, a tebe, Fustáte s tvým překrásným ostrovem – ano, zdravím tě, Káhiro, tebe a všechen tvůj lid! *As-salámu `alajkum*, sláva tobě!

Dlouhé měsíce jsem se potuloval pouští a nyní jsem se vrátil do tohoto nedostupného města, kde jsem měl opět objevit stopy evropského života, najít bratra a přijmout

pozdravy ze vzdálené domoviny. Kdo zná Káhiru, nediví se nadšení, se kterým jsem zdravil město pěti set mešit, když naše dahabíje přistála ve Staré Káhiře. Umar Arha nadšeně poskakoval kolem zavazadel a samotný Hassan, starý Abú ar-Ru'asá, hlubokým hlasem zvolal „*Salláh an-Nabí*, chvalte Proroka!“

Kam oko pohlédlo, spatřilo štěstí a radost. Pouze Lajla se nehybně opírala o vstup do kajuty a nedávala najevo žádné pocity. Byla pro mě záhadou, hlubokou, nerozluštitelnou záhadou, a tato neproniknutelnost vrhala své temné stíny až do nejskrytějších koutů mého srdce.

Jednání před *sahbeth bejem* zůstalo nevyřešené. Aby snad mohl profitovat z mého příznivého úsudku, nabídl mi svou pohostinnost. Pobyt u něj mi však nemohl nijak prospět, a tak jsem odcestoval, aniž bych čekal na rozhodnutí soudu. Sice mě při vousu Prorokově a vousech četných *chalífů* a muslimů ujišťoval, že nařídí exemplární trest, ale byl jsem přesvědčen, že vězni nijak neublíží, nýbrž ho propustí hned, jak to bude možné. Abych řekl pravdu, byl jsem rád, že jsem tak lehce vyvázl z nesnází, které se mi snadno mohly stát osudnými, a trval jsem na co nejrychlejším pokračování naší cesty. Navenek měla šťastný průběh, ale mé srdce bylo jiného názoru a s každou hodinou tlouklo stále toužebněji pod mocnou taktovkou lásky, o níž jsem si myslel, že jí nikdy nepodlehnu.

Hodiny jsem seděl u Lajly a nedokázal jsem odvrátit oči od jejího nádherného obličeje, který neměla zahalený, protože poblíž nebyl žádný cizinec, a ze kterého vyzařovalo nebeské blaho. Toto nebe jsem však zatím nemohl nazývat svým. Nebyla to sklíčenost nebo nedostatek sebedůvěry, který by mi bránil říci rozhodné slovo. Z celého těla krásné dívky proudilo cosi, co vytvářelo dojem uzavřenosti, *noli me tangere*, „nedotýkej se mě“, dojem, který jsem nedokázal porušit a znesvětit.

Jasně jsem viděl a vnímal, že se cítí nekonečně šťastná osvobozena z Abrahimova zajetí, a přesto z jejích rysů a hlasu čísel smutek, neklid a úzkost, což mi dělalo starost. Již několikrát jsem se chtěl domáhat vysvětlení, ale vždy jsem zachytil prosebný pohled jejích velkých, tmavých očí a nedokázal jsem nic jiného, než otázku spolknout a rozluštění nechat na budoucnosti. A přesto jsem tyto oči nachytil při pohledu, který na mě spočíval s výrazem nejupřímnější lásky a netajené důvěry, a pouze několikrát se mi zdálo, že jsem spatřil též bezděčnou soustrast, která mě znepokojila víc než otevřená antipatie.

Bylo to včera večer. Měsíc zaléval svým magickým světlem temné vrchy Mukattamu a jako stříbro se leskl na hladině vody. Velké, zářící hvězdy jižní polokoule byly tak blízko u Země a večerní vzduch voněl balzámem. V osamění jsem se na přídi opíral nedaleko *ra'ise*

a poddával jsem se elegickému dojmu, který taková noc vyvolá v každé vnímavé duši.

Tehdy ke mně přišla Lajla, odhrnula závoj a vystavila tvář jemnému vánku. Zdálo se mi, jako by paprsky měsíce radostí zrychlily, aby mohly políbit její čelo a ústa, jako by ji z polotmy zdravily palmy lemující břeh a jako by kouzelným vlivem její blízkosti utichlo šumění vln. V andělské tváři se zračila bolest a navzdory rouchu jsem zřetelně viděl, jak se její ňadra zvedají hlubokým a namáhavým dýcháním. Náhle mi položila dlaň na paži a tiše řekla:

„Nehněvej se na mě, dobrý muži!“

Nevěděl jsem jak odpovědět. Mé mlčení si špatně vyložila a vedena jakoby neodolatelným impulsem mě objala kolem krku, pevně přitiskla hlavu k mé hrudi a vzlykala:

„Lajla za to nemůže!“

Další dlouhý, hluboký, nepopsatelný pohled, jako kdyby se měla celá její duše utopit v mých očích, a pak utekla do kajuty.

Zůstal jsem stát jsa zasažen bouří pocitů, které mi celou noc nedopřály klidu a neutichly ani ráno. Její duši tížilo tajemství, které její srdce okrádalo o svobodu a brzdilo naplnění mých největších nadějí. Tišil jsem však své obavy. Nejbližší budoucnost přeci musela přinést rozluštění této záhady a vysvětlit poměry mé mlčenlivé

chráněnký. Ať však byly jakékoliv, jedno bylo jisté: musela být moje, i kdybych měl za jediný okamžik štěstí zaplatit smrtí nebo životem bez radosti!

Několik cestujících, které dahabíje cestou nabrala, nyní vystoupilo. Obrátil jsem se k Lajle, abych ji vyzval k odchodu. Přispěchala a snažně prosila:

„Neopouštěj mě, vezmi mě s sebou!“

Jak zvláště zazněla tato prosba! Otočil jsem se k ní a s překypujícím srdcem jsem zašeptal:

„Nikdy, nikdy tě již neopustím!“

Jelikož jsem věděl, že se můj bratr přestěhoval, a jeho nová adresa mi nebyla známa, vzali jsme si s Lajlou bryčku, jeden z těch v Káhiře běžných vozů, které mívaj dvě kola a podušky, péči o zavazadla jsme přenechali Umarovi a odjeli jsme do hotelu d'Orient, abychom se tam dočasně ubytovali.

Bylo příliš pozdě navštívit konzula, abych zjistil potřebné informace a převzal doručené dopisy a dokumenty. Proto jsem se rozhodl, že nikam nepůjdu, a radši jsem se věnoval uspořádání svého majetku.

Zrovna jsem skončil, když ke mně přišla Lajla. Každý její rys mi říkal, že přichází s nějakým záměrem, a jak se přiblížila ke stolu, došlo mi, že se odhodlala podat mi dosud odkládané vysvětlení. Vtom padl její zrak na složku, jež přede mnou ležela a nesla mé, zlatým písmem

vyvedené jméno. Její zbledlou tváří se mihl záblesk překvapení a nejistým, třesoucím se hlasem vydechla:

„Přišla jsem s večerním pozdravem. *Lajla sa'ída*, dobrou noc!“

„Lajlo,“ zvolal jsem a povstal, „čeho ses tak lekla? Chtěla jsi mi snad říct jen tato dvě slova?“

„Nikoliv, pane, dozvíš se mnohé, ale mé rty musí až do zítřka mlčet.“

„Zítřka? Proč ne dnes? Proč ne teď? Copak sis nevšimla, že mé srdce celou dobu touží po slovech, která jsi do této chvíle odkládala, a nyní chceš opět mlčet?“

„Celý čas jsem z tvých očí četla utrpení tvé duše, ale mé rty mlčely, protože...“

Zakryla si tvář dlaněmi a opřela hlavu o mé rameno. Objal jsem její jemnou, štíhlou postavu. Pak se ale vyprostila, a než jsem ji stihl zadržet, zmizela za dveřmi svého pokoje.

Co to bylo? Co ji tak polekalo, co jí tak otřásl? Opravdu mohla nevinná, bezvýznamná složka způsobit tak nečekanou zdrženlivost? Zmítaný tisícem nejasných pochybností, seděl jsem zde a trápil svou hlavu domněnkami a obavami, o jejichž odůvodněnosti jsem musel stále pochybovat. Moje na složce napsané jméno, které dosud slyšela pouze v arabském překladu, přece nemohlo mít na náladu a odhodlání mě donedávna zcela cizí osoby tak velký vliv, jak jsem právě viděl. Nezbyvalo mi

nic jiného, než se obrnit trpělivostí a čekat na další den, jak se sama vyjádřila.

Ráno jsem se dozvěděl, že bratr bydlí v Búlaqu, kam jsem se ihned vydal, abych ho po dlouhé době opět spatřil a stal se svědkem štěstí, o kterém mi psal.

Bez ohlášení jsem vstoupil. Se zkříženýma nohama a vážnou tvář seděl na divanu jako pravý *pádišáh*. Zvedl zrak, aby pohlédl na vetřelce. Má sluncem do černa opálená tvář, žárem pouště vysušená postava a plnovousem zakryté rysy mu na první pohled přišly neznámé a už jsem chtěl zkoušet, jak dlouho mé inkognito vydrží, a s orientální vážností jsem začal s pozdravem.

„*As-salámu`a...*“ jsem stihl říct, než vyskočil, s otevřenou náručí se ke mně vyřítit a volal:

„Drž hubu se svým *as-salámu*, zlatý hochu, a mluv, jak ti zobák narostl! Ale, proboha, nejdražší bratře, jak tě sluneční paní poznamenala! Opravdu, přistihl jsem se při blahodárné myšlence, že za mnou král sedmé Indie poslal svého nejčernějšího mouřenína, aby seděl modelem jako odstrašující příklad spálené lidské kůže. Pojd', zohýbej své dlouhé nohy a usedni, abych se mohl v klidu pokochat tvou starou, milou, věrnou, čestnou a přátelskou fyziognomií. Ale moment, nejdřív tě musím políbit, synu!“

Stále byl tím bodrým, veselým a vtipkujícím kumpánem, který uměl i nejvážnější emoce obléct do

hávu humoru, a proto byl cizími lidmi často považován za povrchního, neboť byl příliš hrdý, aby nepovolnému pohledu vydal na pospas své pocity. Oběma rukama rozhrnul můj rozčuchaný vous, hledaje pravé místo k políbení a zasmál se:

„Poslouchej, poklade, nedopusť, aby tě nějaká dáma spatřila s tímhle mimózovým křoviskem, nebo se nevyhneš naprostému fiasku. Nejméně tři měsíce se nesmíš nechat zlákat do společnosti, to je jisté, a budu si tě muset vzít pořádně do parády, abych tě mohl bez blamáže ukazovat jako svého bratra!“

Mluvil tak, protože se srdečně radoval z našeho setkání, a věděl jsem, jak dobře svá slova myslí, ale přesto mě zabořila, protože se dotkla toho jediného, co mě nyní trápilo. Pokud vražedné podněbí poznamenalo můj zevnějšek do té míry, že přišel nepříjemný i mému vlastnímu bratrovi, jak jsem mohl přemýšlet o lásce, kterou jsem očekával od Lajly? Já bláhový! Zatím jsem samozřejmě nemohl ve věcech ženské náklonnosti mluvit o nějakých zkušenostech, ale i nejjednodušší člověk přeci ví, že láska přichází především očima, a já se nyní podobal spíše beduínovi ze slavného kmene *walad Sliman* než civilizovanému učedníkovi Asklépia, který se producívuje ve svatební obuvi. Hádanka byla rozluštěna, a sice způsobem, který mě do budoucna nenechával zcela bez naděje.

Když jsme uspokojili rozradostněná srdce a uklidnila se bouře pocitů, sedli jsme si vedle sebe, abychom si vyměnili novinky. Teprve během klidné konverzace jsem u bratra začal v zapadlých očích a tvářích a bolestně semknutých rtech pozorovat známky velké únavy. Jeho jindy tak statný a pružný postoj působil ochable a nedávná červeň jeho tváří ustoupila nezdravé bledosti. Byl nemocen – trpěl – nemohl jsem o tom pochybovat. Starostlivě jsem ho vzal za ruku a zeptal jsem se ho po příčině té změny, která musela být nápadná mně, jeho bratrovi, když už nikomu jinému. Po mé otázce následovala minuta ticha a pak se ozval tichý, roztřesený hlas:

„Obdržel jsi můj poslední dopis?“

„Ano.“

„A četl jsi o mém štěstí?“

„S největší radostí. Díky Bohu, Bernhardte, že tě nechal objevit takovou bytost!“

„Je v tahu! Nejspíš navždy!“

Zněl tak zoufale, tak beznadějně, a jelikož jsem byl přesvědčen, že ho naleznu v objetí úžasného štěstí, zaraženě jsem zvolal:

„V tahu? Jak to? Proč?“

„Ztratil jsem ji.“

„Ztratil? Z jakého důvodu? Tak mluv přece!“

„Samozřejmě ti řeknu vše už proto, že jsme bratři. Ale ještě něco: poměry této nešťastné země znáš lépe než já a snad mi dokážeš poradit. Sám jsem už dlouho v koncích a marně si lámu hlavu a hledám nějakou naději. Ano, vítám tvůj příchod jako jedinou věc, která mě snad alespoň utěší a uklidní, pokud mi rovnou nepomůže.“

„Opakuji svou prosbu: tak už konečně mluv! Přece vidíš, že mě přímo napínáš na skřípec. Copak se stalo, že je usměvavý, radostný a šťastný člověk jako ty tak zdrcený a skleslý a bez obvyklé energie a sebedůvěry?“

„Tak poslouchej! Víš, že jsem bydlel v horním patře starého domu, z jehož ploché střechy byl volný výhled na níže položené střechy okolních domů. Trávil jsem tam chladné hodiny dne a často jsem tam byl večer, abych si užil příjemného vzduchu a krásy nebes, ačkoliv jsem jako cizinec čelil nebezpečí, že si způsobím zde tak nebezpečný zánět očí.

V sousedním domě bydlel jeden z těch Levantinců, kteří přicházejí do Egypta většinou chudí jako kostelní myš a nepoctivými triky a bídými lotrovinami postupně nahrabou majetek, který ale touží jen vlastnit. Poměry této země jim zapovídají chlubit se svým bohatstvím. Tento muž přicestoval ze Sýrie s ženou a její sestrou, a jak jsem se brzy dozvěděl, pro peníze by udělal cokoli, co slibovalo zisk.

Jak málo sympatií chová člověk k mužské polovině levantských křesťanů, tak pověstné jsou ženy Levanty svou často okouzující krásou a srdečnou povahou, díky které jsou opakem svých morálně zkažených příbuzných, a pevně věřím, že jsou mezi ženami zde zastoupených ras a národů Orientu jediné, které si zaslouží životní štěstí.

Často jsem vídal obě sousedky procházet se na terase domu, vždy ale zahalené a pouze občas se ke mně nahoru donesl nesouvislý zvuk jejich tichého hovoru. Pokud se dalo podle sladkého, jemného hlasu soudit, byla mluvčí mladá a dozajista ošklivá. Má fantazie spustila svou lichotivou činnost, a jelikož jsem si všiml, že mi byla také věnována trocha pozornosti, vzráhlo se ve mně přání jednou odhalit tajemství závoje. Nebyly muslimkami, takže jsem se mohl domnívat, že se malá zvědavost z mé strany nesetká s naprostým odmítnutím, zejména protože mi již turecké ženy dovolily nahlédnout za ukrutné a nepřející záhyby.

Jednoho rána po hodině odpočívání sestoupily dolů a už jsem si myslel, že se také vrátím do pokoje, když jsem opět zaslechl lehké kroky. Rychle jsem se otočil. Jak ale mohu popsat nádheru, která mi nyní padla do očí? Nechci se o to ani pokoušet, protože bych ti nedokázal podat ani přibližný popis té krásy, čistoty a nevinnosti zjevené v ženské bytosti, jakou by má fantazie nikdy nedokázala vykreslit. Nebyla to žena, nýbrž dívka, nikoliv

obchodníková manželka, ale rozhodně její sestra. Pár kroků, stanul jsem u zábradlí a jediným odvážným skokem jsem se ocitl u ní, před ní, v její bezprostřední blízkosti, takže bych ji mohl obejmout, kdyby neustoupila.

Něco zde zapoměla a vrátila se, aniž by si opět vzala závoj. Nyní plna strachu stála přede mnou a zřetelně jsem viděl, jak se chvěje. Cítil jsem se, jako by se otevřela nebesa, aby mi nabídla veškeré své blaho, a rychlým hmatem jsem ji uchopil za obě malé, bílé ruce. Ale promluvit, to jsem nedokázal, stejně jako ona. Nebyl jsem tím rychlým, odvážným mužem, kterého znáš. Byl jsem jako dítě, jako žebrák, který se neodvažuje vydat jakýkoliv zvuk a touhu po přízni a milosrdenství vyjadřuje pouze pohledem svých očí.

Její oči hovořily také. Sice hleděla do země, ale nepozoroval jsem hněv, pouze strach a tíseň. Věděl jsem úplně všechno: během svých opakovaných procházek po střeše si mě také všimla, pozorovala mě a snad pocítila zájem o osamělého cizince, který jí věnoval tolik pozornosti. Hrud' mi zaplavil pocit nekonečného štěstí a v příštím okamžiku jsem ji k sobě přitáhl a přitiskl svá ústa na její měkké, teplé rty. S vypětím všech sil se chtěla vyprostit, ale pevně jsem ji držel a zeptal jsem se:

„Prosím, ó prosím, prozrad' mi své jméno!“

„Jmenuji se Warda,“ špitla, zkusila znovu uniknout a dodala: „Pust' mě, je den a mám strach!“

„Warda? Warda se jmenuješ? To v řeči mé země znamená růže. Chceš být mou růží? Mojí?“

Neodpověděla a zápasila stále s mým sevřením.

„Je den, říkáš, a proto máš strach? Utekla bys, kdyby byla tma a žádný zrádce by nemohl spatřit, jak tě líbám?“

„Pust' mě, prosím!“

„Přijdeš tedy dnes večer?“

„Nesmím!“

Přitiskl jsem ji opět k sobě a hrozil jsem jí:

„Nepustím tě, dokud mi neřekneš, že přijdeš.“

„Jsi Frank, tvé srdce náleží tvé domovině a...“

„To ne,“ přerušil jsem ji, „mé srdce patří tobě, pouze tobě, a na jinou si nikdy nevzpomenu! Přijdeš?“

„Přijdu,“ vydechla.

„Sama?“

„Sama!“

Ještě jeden polibek, kterému se nyní nebránila, a pak odběhla. Stál jsem jako ve snách, ale brzo jsem si uvědomil nebezpečí své situace. Pohled na zábradlí, ze kterého jsem seskočil, mi ukázal, že rozdrobené pálené cihly nabízely mým rukám a nohám sice nebezpečné, ale přesto použitelné opěrné body ke šplhání, takže jsem se brzy ocitl opět nahoře. Otočiv se, spatřil jsem mizet poslední záhyb ženského oděvu. Měla o mě starost a zastavila se

za římsou, aby se ujistila, že jsem v bezpečí. Milovala mě. Nyní jsem si byl jistý a netrpělivě jsem čekal na večer.“

Zatímco vyprávěl o tomto šťastném okamžiku svého života, jeho bledé tváře zčervenaly a oči se mu leskly blahem. Ano, takový byl: odvážný, rozhodný a využívající okamžik. Proč jsem se tak nezachoval v případě Lajly!

„Dodržela slovo,“ pokračoval ve vyprávění, „přišla a od toho okamžiku jsme se vídali každý den. Brzy jsme začali přemýšlet o společné budoucnosti. Jednou jsem si všiml, že byla zamlklejší než obvykle. Zeptal jsem se na důvod a dozvěděl jsem se, že jejího bratra začal denně navštěvovat bohatý Egypťan, aby s ním o Wardě zřejmě vyjednával. Je ti známo, že se zde ženy kupují, respektive dají získat za peníze. Chyběly mi peníze, ale přesto jsem se rozhodl příští den bratra navštívit, abych druhého předběhl. Warda ho chtěla připravit.

Druhý den ráno jsem seděl nahoře na terase. Zaslechl jsem nějaký zvuk, pohlédl dolů a spatřil dva muže, kteří se ve stejný okamžik podívali nahoru a ihned si mě všimli.

„*Ajb aalajn*, hanba mu!“ zvolal jeden, zatímco zasmušile zkoumal stěnu v místě, které jsem používal k výstupu.

Kdo to byl? Byl to zmíněný bratr, kterého jsem dosud neznal, snad s oním Egypťanem? Oznámil jsem mu, že si s ním chci promluvit, a dostal jsem pokyn se zítra dostavit. Proč až zítra? Nedokázal jsem se ubránit pocitu, že se proti

nám chystá něco nepřátelského, a s obavou jsem čekal na večer, abych si mohl promluvit s Wardou.

Nastal čas našeho setkání, ale má milá nepřišla. Čekal jsem dlouho do noci, ale marně. Nyní jsem zatoužil, aby se rozednilo, abych mohl u Levantince získat jistotu.

Přijal mě se škodolibým výrazem, který postrádal zbytky obvyklé zdvořilosti k hostovi. Přesto jsem mu předložil svou záležitost co nejklidněji a nejlaskavěji a s napětím jsem čekal na odpověď.

„Efendi, jsi jedním z těch, které místokrál povolal, aby mu postavili velké domy, v nichž místo stovek lidí pracuje pára?“

„Ano.“

„Nenávidím tyto cizince, kteří přicházejí, aby nás ožebračili. Wardu už znovu nikdy nespatriš!“

To bylo ovšem dostatečně srozumitelné, přesto jsem však ovládl svůj hněv a všemožně se namáhal, abych změnil jeho rozhodnutí, ale bezvýsledně. Když jsem nakonec prohlásil, že si chci s dívkou promluvit sám, povstal a dal mi zdrcující odpověď:

„Porušil jsi zvyky a zákony této země a viděl jsi tvář ženy, která se stala majetkem někoho jiného. Včera odcestovala s mužem, kterému jsem ji dal. Jdi a ať se již tvé nohy nikdy nedotknou mé střechy!“

„Takže jsi ji donutil opustit tento dům!“

„Donutil?“ smál se. „Mýlíš se, cizinče. S radostí odkráčela na loď, protože doufala, že tě tam nalezne.“

„Mě? Takže jsi ji oklamal a zradil! Ty bídáku, víš, že ji budu hledat a také ji najdu? Ale běda ti, jestli tě pošenu k odpovědnosti!“

„Zmlkni! Neznáš tuto zemi, jinak bys věděl, že mám moc s ženami svého domu nakládat, jak se mi zlíbí. Zmiz, jinak tě předhodím zákonům!“

Nelhal a měl právo ohlásit soudci urážku, ke které jsem se nechal strhnout. Proto jsem se ovládl a odešel jsem pevně rozhodnut udělat cokoliv, abych ji opět našel.

Bylo možné, že mi vypráví pohádky a Wardu má ještě u sebe, ale pátráním jsem brzy dospěl k závěru, že mi říká pravdu. Méně úspěšná byla má snaha objevit stopu mé milé, ačkoliv jsem nevynechal nic, co by mi mohlo přinést alespoň záblesk naděje.

Tak utekly měsíce a nepřinesly mi nic jiného než přesvědčení, že se musím vzdát, ačkoliv se ve mě vše bránilo představě, že se překrásná bytost, která mě z celého srdce miluje, nachází v rukou jiného. Podívej se na mě – co se mi to stalo?“

Utichl. Znal jsem ho a věděl jsem, že by byla marná jakákoliv snaha ho utěšit.

„Napadlo tě zkusit něco zjistit od její sestry?“

„Samozřejmě. Zkusil jsem to hned během první hodiny pátrání. Chtěl jsem s ní mluvit, i když to bylo nebezpečné.“

Byla však přísně hlídána a nesměla znovu vstoupit na střechu, a když jsem se přesto nevzdal hlídkování na terase, objevil se můj protivník, aby mi sdělil, že se mi hostitel tisíckrát omlouvá, ale je prý nutné, abych si našel jiný byt, protože můj současný potřebuje pro sebe.“

„A ty jsi dobrovolně poslechl?“

„Musel jsem po dobrém nebo po zlém, protože jsem si nemohl dovolit jít s tím mužem do střetu.“

„A opravdu v těch pokojích nyní bydlíš?“

„To ho ani nenapadlo. Jsou stále prázdné, ačkoliv je chce pronajmout.“

„Dobře, zajdu za ním a zjistím, jestli je mohu získat pro sebe.“

„Ty?“ překvapeně zvolal. „Skutečně, máš pravdu. Jdi, jdi, bratříčku. Vléváš do mě nový život! Věděl jsem, že mi tvůj návrat přinese útěchu a povzbuzení!“

„Tady máš toho sangvinika! Nejprve je zcela bez naděje a teď po pár slovech plný očekávání. Nenech se zmýlit, Bernhardte! Musíme se poradit a samozřejmě nevynecháme nic, co půjde udělat, ale pokud ses předtím namáhal bez úspěchu, nesmíme se po tak dlouhé době příliš spoléhat na štěstí nebo náhodu.“

„Já vím, já vím! Nesmíš mi však bránit, abych se radoval z tvé přítomnosti a pomoci a abych se domníval, že si dva poradí snáze než jeden. Jednu stopu, pouze jednu malou, nepatrnou stopu mi najdi, a bude mi to stačit!“

Pak si pro ztracenou dojde, i kdybych ji měl vydolovat z pyramid.“

Vyskočil na nohy. Naděje nyní napjala jeho svaly, zbarvila jeho tváře a oživila jeho zrak. Nemohl jsem jinak, než se z toho radovat a nechat se ovlivnit jeho šťastnou náladou:

„To se mi zdá přeci jen trochu namáhavé. Pokud ji však chceš unést z nějakého harému, počítej se mnou. Mám v takových záležitostech praxi a potřebné štěstí.“

„Ty?“ zasmál se. „S jakou Sulejkou to utíkáš velkoturkovi nebo pádišáhovi?“

„Sulejkou? Pche, takové obyčejné jméno, a přitom takové dobrodružství! K tomu se hodí jméno Lajla, a právě tak se opravdu jmenuje. Chceš ji vidět?“

„Mladíku, buď začínáš psát romány, nebo ti tak trochu přeskočilo, což je ovšem ve zdejším vedru omluvitelné.“

„Blahoslavení, kdož nevidí a přesto věří, ale nejblahoslavenější jsou ti, kteří nevěří, a přesto vidí. Máš patřit k těm druhým, tudíž si oblékni sváteční oděv, ty nevěřící, a uprav se, protože ti v hotelu d’Orient ukážu korunu všech krasavic, se kterou nejspíš nemůže soupeřit ani tvá Warda!“

„Tak bych řekl, synu, že mluvíš vážně!“

„Ovšem že vážně.“

„Opravdu? Takže jsi také zamilovaný? Poslechni, tak se mi zdá, že naši rodinu zasáhla epidemie: nejprve já, teď i ty! Pojď a vyprávěj!“

„Ne, pojď se podívat. Na vyprávění bude čas později, beztak jsem už příliš dlouho pryč.“

„Dle tvého rozkazu, ale jedno ti řeknu: pokud je krása tvé Sulejky...“

„Lajla se jmenuje!“

„Dobře, tvé Lajly jen poloviční ve srovnání s mou zvědavostí, tak jsem tě po právu nazval nepřičetným. Takže, *en avant!*“

Vyrazili jsme a proplétali jsme se úzkými uličkami a pestrobarevným davem. Již jsme se přiblížili k hotelu, když mě bratr náhle popadl za ruku.

„Můj Bože, je to možné? Bratříčku, je to pravda, tvůj příchod mi přináší štěstí. Podívej se na dva muže, kteří nás za chvíli musí minout!“

Sledoval jsem jeho pohled a – skoro bych se vyděsil, neboť jeden z dvojice nebyl nikdo jiný než Abrahim Arha, Hedžán bej. Tedy jak jsem očekával, *sahbeth bej* ho ihned po mém odjezdu propustil, takže mě mohl pronásledovat.

Také mě spatřil. Tváří mu prolétl záblesk radostného zadostiučinění, ale rychle se vzpamatoval a se svým průvodcem prošel kolem nás. Jeho překvapení neuniklo mému bratrovi.

„Znáte se?“ zeptal se téměř bez dechu.

„Velmi dobře, proč?“

„Proč? Bože, copak z mých slov neuhodneš, o koho jde?“

„Mluv!“

„Je to Levantinec s mužem, kterého jsem tehdy ráno spatřil na střeše sousedního domu. Kdo to je a odkud ho znáš?“

Sotva jsem vnímal jeho otázky. Cítil jsem se, jako bych dostal ránu kyjem, která by mnou otřásla až do hlubin srdce. Zastavil jsem se, jako bych ztuhl, a musel jsem působit velmi znepokojivě, protože mě bratr odtáhl za ruku a zvolal:

„Pro spásu boží, co ti je? Pojd', pojd', musíme za nimi. Máme ho!“

Zadržel jsem ho, protože mi stačil jediný pohled, abych pochopil, že je nemusíme pronásledovat.

„Není to nutné, spíš půjdou oni za námi!“

„Oni za námi? Proč?“

„Neptej se a pojd'!“

S ustrašeným, horečnatým spěchem jsem ho táhl vpřed. Zmocnila se mě tak strašlivá představa – ne, nemohl jsem na to ani pomyslet. Nevšímaje si bratrových poznámek jsem spěchal ke vstupu hotelu a vyřítit jsem se po schodech ke svému pokoji.

Když jsme vešli, byl prázdný. Lajla byla tedy v sousední místnosti.

„Tak už mi konečně řekni, co tě popadlo? Navzdory opálení jsi bledý jako mrtvola a tak vyděšeně se rozhlížíš.“

„Co mě popadlo? Podívej se sám!“

Otevřel jsem dveře a popostrčil ho do pokoje. Sekundu bylo ticho, jedinou sekundu, která mi přišla jako věčnost, a pak se ozval radostný jásot:

„Wardo!“

„Bernardo!“

Poznali se. Byli opět spolu. Já však stál uprostřed místnosti a cítil jsem se, jako by mi krev měla roztrhat srdce. Zatmělo se mi před očima, zdi kolem mě se zatočily, nohy se mi podlomily a jako sražen obrovskou pěstí jsem se zhroutil v bezvědomí na zem.

Nevím, jak dlouho jsem nebyl při vědomí, ale když jsem se probрал, ležel jsem na divanu, bratr mě držel za ruce a Lajla se nade mnou starostlivě skláněla a dívala se na mě svýma láskyplnýma, usazenýma očima.

„Jmenuji se Warda, jméno Lajla mi dal Abrahim Arha,“ vysvětlovala.

Přikývl jsem. Promluvit jsem nemohl. Nedokázal jsem vydat jediný zvuk. Byla láskou mého bratra. Nyní mi bylo vše jasné a pochopil jsem mnohé drobnosti, pro které mi dříve chybělo vysvětlení.

Když poprvé zaslechla můj hlas, pátravě se na mě zahleděla. Jeho zvuk jí připomněl Bernhardta. Jsem mu podobný, což vyvolalo její důvěru, aniž by si ji dovedla vysvětlit. Zápasily v ní vděk a láska, proto se chovala a jednala tak nejistě. Teprve včera při pohledu na složku zjistila mé skutečné, německé jméno a umkla, protože se muselo nyní všechno vysvětit samo.

Vtom přišel číšník a ohlásil dva muže, kteří se po mně sháněli. Warda se vzdálila a já se zvedl.

„Prosím tě, Bernhardte, nech mě, abych jednal za tebe!“ stihl jsem říct, než vstoupili. Byl to švagr Lajly a Abrahim, v jehož tváři se zřetelně zračil pocit vítězství, že nás překvapil a zajal.

Vyhledat nás bez ceremonií, osobně a bez úředního doprovodu v záležitosti, která se týká trestních zákonů, bylo zcela proti obvyklému chování orientálců. Každopádně je k tomu přiměl nějaký výpočet, kterému jsem musel čelit co nejstručnějším a nejdůraznějším jednáním. Aniž bych čekal na oslovení, promluvil jsem první, zvoně na sluhu:

„Abrahime Arho, ty jsi tak zdvořilý a přívětivý muž. Nejspíš bych tě marně hledal, kdybys sám nepřišel!“

„Nerozumím tomu, co říkáš!“ odpověděl viditelně zmatený klidem, s jakým byl přijat, neboť určitě očekával, že nás jeho příchod do nejvyšší míry vyděsí.

„Brzy mi porozumíš!“ řekl jsem a obrátil jsem se k Umarovi, který právě vešel: „Umare Arho, máš nabitě pistole?“

„Pane!“ odpověděl a nevraživým pohledem změřil oba muže, z nichž nejméně jednoho velmi dobře znal. „Řekni mi, koho mám zastřelit!“ Ve stejném okamžiku se v jeho ruce zaleskly vycíděné hlavně dvou střelných zbraní.

„Každého, kdo bez mého svolení bude chtít opustit tuto místnost!“

„Dobře, *efendi!*“

Cvakly kohoutky a podle jeho odhodlaného postoje a rysů plných hněvu museli oba ihned dospět k závěru, že vykoná můj rozkaz bez ohledu na to, jak vážně jsem ho myslel.

„Abrahime Arho, znáš mě?“ otočil jsem se zas k němu.

„Tebe, zloději mé...“

„Zadrž!“ přerušil jsem ho. „Nemyslím od té doby, ale z dřívějšíka? Když jsem k tobě přišel jsa povolán, abych uzdravil Lajlu, ve tvých očích se zračila myšlenka, že jsi mě již jednou viděl. Přesto ti tvá slabá paměť neřekla, kde to bylo.“

Hleděl na mě, aniž by odpověděl, a čekal.

„Vzpomeň si na Franka, kterého jsi jako Hedžán bej, vrah karavan, v dakelské poušti přepadl, okradl a chtěl nechat zemřít. Byl silnější a chytřejší než ty a unikl ti, ale všechnen majetek včetně drahocenných sbírek musel

považovat za ztracený. Kde jsou mé věci, chlape? Požadují je od tebe do poslední velbloudí ohlávky a stanové tyče – mé věci, nebo tvůj život!“

V jeho tváři bojoval strach se vztekem. Báł se mého odhodlání a vztekal se, že přede mnou podruhé stál jako poražený, před člověkem, kterého poznal až teď, tudíž příliš pozdě. Ale ještě více než jeho jsem sledoval Umara, který byl tehdy přepaden se mnou a později nejohnivějšími, a přitom nejzábavnějšími výrazy nejméně tisíckrát přísahal zlodějům pomstu. Předklonil se a přeskakujícím hlasem křičel:

„*Efendi, efendiná*, při všem, co je v nebi a na zemi, dokonce u vousů všech stařen, nechť je Alláh ještě dlouho zachová – je to on? Opravdu je to on?“

„Je to on!“ přikývl jsem, ale byl jsem nucen rozhořčeného sluhu zarazit přísným rozkazem, aby se na Abrahima nevrhl.

„A ty,“ obrátil jsem se nyní na jeho průvodce, „ty jsi ukradený majetek získal za sestru své manželky! Zeptej se zákonů, jaký osud tě očekává.“

Egyptán se konečně vzpamatoval z překvapení a ne zcela neprávem usoudil, že je má hrozba planá.

„Mluvíš moudře,“ zazněla v jeho hlase škodolibá nadřazenost. „Zapomínáš však, že mě osvítla přízeň nejmocnějšího muže této země. Vytáhl jsi proti mně zbraně svého sluhu. Tento čin bude potrestán zákonem!“

„Správně jsi to řekl: mluvím moudře. V tvých ústech však pramení špinavá voda. Copak nevíš, že tento nejmocnější muž nemůže prominout žádný zločin, který byl spáchán na poddaném mé země, na služebníkově mého pána? Nemůžeš uniknout trestu, protože konzul mého lidu nepoleví, dokud nebude spravedlnosti učiněno zadost!“

Zbledl a zmlkl a též Levantinec nabízel pohled, který mě přivedl na myšlenku, že je nějakým způsobem, snad jako přechovávající a překupník ukořistěného zboží, ve spojení s dřívějšími činy Abrahima Arhy. Musel jsem zkusit využít výhodu, kterou jsem získal.

„Abrahime Arho, ukázal jsem ti sílu svých paží a svou odvážnou duši, nyní také poznáš laskavost mého srdce. Posad se vedle mě. Pokusíme se usmířit!“

Zpola rád, zpola nedobrovolně poslechl můj pokyn a nyní začal rozhovor, při kterém zúčastnění naplno rozvinuli svůj důvtip a sílu vůle, rozhovor, který vyvolal všechny pocity a pohyby, kterých je schopno lidské srdce, rozhovor tak žhavý a rozčilující, že jsem skoro začal pochybovat o úspěchu, ale jehož výsledek byl přeci jen natolik uspokojivý, že jsem Umarovi pokynul, aby přinesl dýmky.

Stál během našeho slovního souboje jako na žhavém uhlí a stále doufal, že ztratím trpělivost a splním své hrozby Abrahimovi. Nyní se cítil natolik zklamaný, že na mě vztekle zakřičel:

„Pokud ti dělá radost kouřit náš drahocenný džebeli se zloději, tak si dám taky, *efendi*. Ať si svou dýmku nacpe sám!“

Pohledem nejhlubšího opovržení, který vrhl na Abrahima, dal této vzpouře proti mé vůli ještě zvláštní důraz, ale pak zastrčil pistole za opasek a odkráčel ke dveřím, aby navzdory všemu splnil můj rozkaz.

Naše dohoda byla jednoduchá. Abraham Arha se vzdal Wardy a já soudního stíhání jeho osoby. Tímto ústupkem jsem nepřinášel žádnou oběť, protože by mi jeho potrestání, o kterém šlo beztak stále pochybovat, nedokázalo vrátit ztracený majetek. Pro něj však byl výsledek tak těžký, že jsem se nedokázal ubránit soucitu.

Jeho přítel vůbec neprojevil přání vidět sestru své ženy, a když odešli, Lajla se k nám přidružila. Slyšela každé naše slovo a zažila strach, jenž se svou velikostí dal srovnat pouze s nadšením, které jí nyní zářilo z očí.

Vzlykajíc se vrhla na Bernhardtovu hrud', ten ji však odvedl ke mně.

„Nepatříš mně, ale měla bys být jeho! Našel tě a osvobodil, ochraňoval tě během nebezpečné a dlouhé plavby, bojoval o tebe při všech Abrahamových útocích a i dnes tě vyhrál svou obhajobou, a proto mu patříš. Přijmi ji, bratře, a buďte šťastní! Zasloužil sis ji a já najdu útěchu v představě, že jsem splnil svou povinnost!“

Hluboce pohnut se nahlas rozbřečel a i mně po opálených tvářích tekly slzy.

„Ne, Bernhardte, tvá oběť by nás všechny nakonec učinila nešťastnými! Bůh ví, že je mi stejně drahá jako tobě, ale ona miluje tebe, proto se jí nesmíš vzdát. Pečuj o její štěstí stejně, jako bych to činil každou hodinu, každou minutu svého života já, pokud by mi patřilo její srdce!“

Objala mě kolem krku, přitiskla své rty na mé a pak mě ujišťovala:

„Patřilo by pouze tobě, kdybych ho nepoznala dříve, ale má tě rádo, i tebe, pouze jeho a tebe!“

Popostrčil jsem ji do jeho náruče a oba jsem je k sobě přivinul. Dlouho jsme tak zůstali stát a vzlykali jsme, jako bychom byli děti, dokud se neotevřely dveře a nevstoupil Umar Arha.

„*Efendi* – aha – omlouvám se! Ale – *Alláh karím*, Bůh je laskavý, a kdyby tu byl Abrahim Arha, Hedžán bej a zloděj, tak bych při vousu Prorokově měl také někoho, koho bych mohl obejmout. *As-salámu `alajkum*, mír a spása s vámi!“

Poznámky

1) v orig. *Nilpeitsche*, May zřejmě myslel *Nilpferdpeitsche*, neboli bič z kůže hrocha nebo nosorožce.

Citace Žalmu 62, 2 a 108, 14 z: *Bible. Písmo svaté Starého a Nového zákona*. Ekumenické vydání z r. 1985.

Citace *Fátihy* z: *Korán*. Praha : Academia, 2000. ISBN 80-7309-992-6.

Karl May

Lajla

Z německého originálu Leilet
dostupného na internetové adrese

<https://www.karl-may-gesellschaft.de/kmg/primlit/erzaehl/reise/leilet/leilet-einleitung.php>

přeložil a k publikaci připravil Ondřej Majerčík, Praha, 2019

Translation © Ondřej Majerčík, 2019

Budu vděčný za oznámení nalezených chyb či za jiné návrhy na zlepšení.
Můžete využít e-mail majerco@seznam.cz. Děkuji.

<https://karel-may.majerco.net/e-book/detail/43>